

De vrouw naar de waereld : blyspel

<https://hdl.handle.net/1874/36408>

DE VROUW NAAR
DE WAERELD,

B L T S P E L

DE VROUW NAAR DE WAERELD,

B L T S P E L.

GEVOLGD NAAR HET HOOGDUITSCH
VAN DEN HEER

JOH. CHRIST. BRANDES.

Te AMSTERDAM,

By IZAAK DUIM, op den Ginkel, by de
Drie-Koningstraat. Met Privilegie. 1777.

COPYE VAN DE PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland en Westvriesland doen te weeten: alzo ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees-en-oud Mannenhuis der Stad Amsterdam, en in die qualiteiten te samen Eygenars, mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar; dat zy Supplianten, eenige Jaaren hebben gejoufficeert van 't Octroy by ons den 27 May van den Jaare 1728. als meede van de prolongatie van dien den 6 December 1742. aan de Supplianten verleent, waar by wy aan de Supplianten goedgunstiglyk hadden geacordeert en geoctroyeert, om nog voor den tyd van vyfrien agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Tooneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, dat de Jaren, by de voorsz. prolongatie van 't gemelde Octroy of Privilegie vervat op den 6 December van deezen Jaare 1757 stond te expireeren; en dewyl zy Supplianten ten meesten dienste van de Schouwburg, (waar van hunne respectieve Godshuyzen onder andere meede moeten werden gesustenteert, de voornoemde Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert zyn, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden moogen werden, gaarne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, ten einde dezelve Werken, door het nadrukken van anderen, haar luster, zoo in taale als spelkonst, niet mogten komen te verliezen, en dewyle haar Supplianten zulks na de expiratie van de voornoemde prolongatie van 't voorsz. Octroy, niet gepermitteert was; zoo keerden de Supplianten haar tot Ons, reverentelyk verzoekende; dat Wy aan de Supplianten, in haar voorsz. qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het licht te brengen, en ten Toneele te voeren, nog voor den tyd van Vyftien eerstkommende en agter een volgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en verkoopen, ofte doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle anderen op zekere hooge Poene by Ons daar tegens te statuereen, daar van te verleenen Octroy in forma; ZO is 't dat Wy de Zaake ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende genegen wezende, ter beede van de Supplianten, uit Onze regte weetenfchap, Souveraine magten autoriteit, dezelve Supplianten geconsenteert, geacordeert en geoctroyeert hebben, consenteeren, accorderen ende octroyeren haar by deeze, dat zy, gedurende den tyd van nog Vyftien eerft achter een volgende Jaaren, de voorsz. Werken, indiervogden, als zulks by de Supplianten is verzogt, en hier vooren nagedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeeven ende verkopen, verbiidende daaromme alle en een iegelyken de voorsz. Werken, in 't geheel of ten deele te drukken, na te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkopen, ofte elders nagedrukt, binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen en verkopen, op de verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde of verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duyzend gul-

guldens daar en boven, te verbeuren, te Appliceren een derde part voor den Officier, die de Casange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatsen daar het Casus voorvallen zal, ende het resteerende derde part voor de Supplianten, en ditzelkens zo meenigmaal als dezelve zullen worden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen Ootroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in genigen deele verstaan den inhoude van dien te autoriseren, ofte, te advouëren, en veel min, dezelve, onder onze protectie en bescherminge, eenig meerder Credit, aansien, of reputatie te geeven, nomaar de Supplianten in cas daarinne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot hunnen laste zullen gehouden wezen te verantwoorden, tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat byaldien zy dezen onzen Ootroye voor den zelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde of gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nomaar gehouden wezen, het zelve Ootroy in 't geheel en zonder eenige omiffie, daar voort te drukken, ofte te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorsz. Werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliotheek van onze Universiteyt te Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten dezelve Werken zullen hebben beginnen uit te geeven, op een boete van zes hondert gulden, na expiratie der voorsz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduitse Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen, en voorts op poene van met 'er daad verstecken te zyn van het effect van deezen Ootroye, dat ook de Supplianten, schoon by het ingaan van dit Ootroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. Onse Bibliotheek, by zoo verre zy geduurende den tyd van dit Ootroy dezelve Werken zouden willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Correctien, of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als vooren te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnen denzelven tyd, en op de boeten en poenaliteit, als vooren. En ten einde de Supplianten deezen onzen Contente ende Ootroye mogen genieten als naar behooren, lasten wy allen en een iegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoud van dezen doen, laten en gedogen, rustelyk, vredelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken, cesserende alle belet ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Grooten Zegele, hier aan doen hangen op den agtsten November, in 't jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizend zevenhonderd-zeven-en-vyftig.

P. S T Y N.

Ter Ordonnantie van de Staaten.

Lager stond,

C. BOEY.

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Ootroy, ter hand gestelt by Extraet Authentique, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

De Regenten van het Wees- en Oude-Mannenhuys hebben, in hunne voorsz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk, MAHOMET, *Transcript*, vergund aan IZAAK DUIN.

In Amsteldam, den 3. Augustus, 1774.

VOORBERICHT.

Men zal het waarschynlyk niet ongevoegelyk achten dat ik eenige reden geeve van de byzondere verkiezing der beryming, in welke ik dit Stukje uit het Hoogduitsch van den Heer J. C. BRANDES heb nagevolgd.

Wy beleeven een' tyd, waarin, volgens 't geen wy dagelyks zien en hooren, zeer veele dingen geheel anders schynen te moeten worden beoordeeld, dan vóór honderd of minder jaaren; maar wy kunnen ook niet ontkennen dat verändering niet altoos tot verbetering strekt, en zulks niet alleen ten aanzien der zeden en levenswyze, maar ook met opzicht op veelerleie onverschillige dingen, die tot ons waar geluk geene de minste betrekking hebben.

By voorbeeld: sommige weinigen willen dat de Tooneelspellen niet op rym, en een grooter getal zegt, dat zy ten minsten niet zodanig aan een maat verbonden moesten zyn, dat men het rym by de uitspraak kan gewaar worden.

Dat aan het oogmerk des eersten aanlegs van

V O O R B E R I C H T.

eenen Schouwburg in deeze Stad, als men de meening der eerstgemelden had gevolgd, geenszins voldaan zou geworden zyn, is onbetwistbaar; en zulks wierd nog bevestigd, toen de nieuwe Schouwburg, dien wy thans hebben, is gebouwd, nadien wy op het nieuw Tooneelgordyn in schitterenden luister Apollo zien praalen, die wy wisten dat de Dichtkunst verbeeld; en niet minder is het bekend dat het rym, als eene onafscheidelyke eigenschap der Poëzy van onzen Landäart, sints verscheidene eeuwen, is aangezien en gebezigd.

Wat nu betreft de gedachten der geenen, die oordeelen, dat men het rym van een Tooneelspel op het gehoor niet moet kunnen bemerken, zo kan ik, schoon toestemmende dat men verscheidene goede Kluchtspellen en ook eenige weinige fraaije Blyspellen, welke op die leest geschoeid zyn, tot zedelyk nut en met veel toeloops ten tooneele gevoerd heeft, niet zien dat daardoor de taal- en dichtkunde kan worden aangekweekt, waartoe de

Schouw-

V O O R B E R I C H T.

Schouwburg , buiten het prysfelyk oogmerk van de verbetering der zeden , gezegd word te dienen. Ik wil echter niet beweeren dat een Tooneelstuk , een gebeurtenis binnenshuis , onder menschen die niet van den hoogsten rang zyn , behelzende , in gladvloeiende Alexandrynsche vaerzen , en anders niet , opgesteld moet worden ; ik ben zelfs niet ongenegen om toe te geeven , dat een diergelyk onderwerp , verhandeld in regels van een gelykluidende cadance , door de uitspraak der meeste Acteuren vry wat van 't natuurlyke , 't welk noodzaaklyk daarin bewaard moet blyven , zou kunnen verliezen : maar ik heb , om 't laatstgezegde vóór te komen en om dat de Schouwburg ter bevordering van taal- en dichtkunde in den beginne is opgericht , gepoogd een' middelweg op te spooren , waar zy beiden nog te vinden zyn , en men , hoewel de regels even lang zyn en op elkander rymen , van den gewoonen spreektrant in de opzegging of uitspraak niet kan afwyken , schoon men zulks wilde.

Dus heb ik , de overzetting van 't Hoogduitsch

V O O R B E R I C H T.

onberymd Blyspel, by ons meest onder den naam van de Vrouw naar de Waereld bekend, willende beproeven, en my verbeeldende, uit hoofde der bekwaamheid van onze tegenwoordige Tooneellisten in 't uitvoeren van Blyspellen, dat hetzelfde, vertoond wordende, om den inhoud en deszelfs zedeleer zou kunnen behaagen, daartoe altyd de staande regels op elkander doen volgen, zo ook de sleepende, welke twee lettergreepen langer zyn dan de staande, acht geevende dat de behoorlyke smeltingen, gelyk ook, daar 't my te pasfe kwam, het geoorloofd bekorten van sommige woorden, als verwondren voor verwonderen, of diergelyke, daarin plaats hebben. De door my gebruikte lengte der Regels denk ik juist niet dat als de beste voor Bly-en Kluchtspellen te verkiezen zyn of bepaald moesten worden; doch ik meen, dat eene gelykheid der maatige lengte van regelen, hoewel zonder eene bepaalde cadance, als die gelykheid een gantsch Spel dóór moest gebruikt worden, indien men wenschte het ter vertooning goedgekeurd te zien, van nut zou kunnen zyn om ver-

schei-

V O O R B E R I C H T.

scheidene redenen, waarvan ik hier niet goedvind meer dan de twee volgende by te brengen.

Voorëerst: als men verplicht is een Tooneelstuk, 't welk men beoogt ten tooneel te zien voeren, in rymende regels van gelyke lengte op te stellen, zo vind men zich, byzonderlyk in gevalle van overzetting of navolging uit een andere taal, genoodzaakt den oorsprongkelyken zin nu in te korten, dan te verlengen, of met gepaste woorden aan te vullen, waaruit ten minste kan blyken of een vertaaler eenige taal- of oordeelkunde bezit, om welke men hem, als Dichter, het eerbewys en de belooning van een' vryen ingang in de Bak des Schouwburgs vergunt.

Ten tweeden: ik verbeeld my dat, wanneer de op elkander rymende regels een gelyke en maatige lengte hebben en houden, schoon zy niet op een zelfde maat rollen, zulks verre de meeste Aëteurs en Aëtrices merkelyk in het leeren zal te baat komen; en het rym, over 't geheel zo welgeplaatst, dat men het dikwils hooren kan, doet ook veel nuts om den zin van 't vooräf gezegde, of van 't geen

V O O R B E R I C H T.

volgt, voor den toeboorderen meer verstaanbaar te maaken.

Hoe myn verkiezing in deeze navolging behaagen zal moet ik afwachten; en, weetende dat alles, wat nieuw is, niet altyd goed is, zal ik my over derzelver afkeuring niet kwellen.

Dit Spel in een onzer Nederlandsche steden te plaatsfen, daar myns weetens nooit een gemaskerd Bal gehouden is, schein my niet raadzaam; en niet alleen daaröm, maar ook om meer redenen, bepaal ik geen plaats, zo min als de Duitfche Schryver. Men kan stellen, zo men wil, dat het te Weenen, Brusfel, Antwerpen of elders speele, daar Ryksdaalders en Dukaaten geene onbekende munten zyn.

A. H A R T S E N.

De Gecommitteerden tot de zaaken van den Schouw-
burg hebben, volgens Oñroy door de Heeren Staaten
van Holland en Westvriesland, den 5den November,
1772. aan hun verleend, het recht van deeze Privile-
gie, alleen voor den tegenwoordigen Druk van
DE VROUW NAAR DE WAEREELD, Bly-
spel, vergund aan IZAAK DUIM.

Amsterdam, den 4. April, 1777.

VERTOONERS.

DE HEER VAN MILBACH.

CHARLOTTA, *Echtgenoot van den Heer van Milbach.*

MATHILDE, *Zuster van Charlotta.*

DE HEER VAN HOOGWOUD.

DE HEER VAN RANDOLF.

DE HEER VAN HILL.

Juffr. RINKEL, *een Winkellierster.*

HANNA, *Kamenier van Charlotta.*

LUKAS, *een Praëfizyns Klerk.*

HENDRIK, *Kamerdienaar van den Heer van Milbach.*

Twee Kinderen van zes en vier Jaaren.

*Het Spel, des morgens beginnende even vóór den dag
en eindigende laat in den avond, word vertoond
in een ruime zaal, nevens meer vertrekken
door den Heer van Milbach in een groot
Logement gebuurd en bewoond.*

DE VROUW NAAR DE WAERELD,

B L T S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

De Heer van MILBACH zit in zyn Japon aan de eene zyde der Zaal by een tafel, en leest: HENDRIK staat aan de andere zyde der zaal, tegen den muur leunende en slaapende.

HMILBACH.
Hendrik!... hoort gy niet?... Hendrik!...

HENDRIK, *niet geheel wakker.*

Mynheer! Mynheer!

MILBACH,

De deur

word opengedaan. Zie wie 'er is.

HENDRIK, *slaapende naar de deur gaande, en digt daarby in een' leuningstoel nederzygende.*

Ik zal, Mynheer.

MILBACH, *na nog een weinig geleezen te hebben, opgestaan zynde en onrustig heen en weer wandelende.*

Die onbarinhertige!..

Hy zet zich, zonder Hendrik gezien te hebben, weder neder, leest een korte poos, en slaat het boek weder toe.

Neen; dat is het rechte

middel niet; dat is mis.

Een verstandig man moet gediensig, liefderyk, en zelfs toegeeflyk omtrent zwakheden weezen,

A

Maar

2 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Maar de ooren sluiten voor de kwaadsprekendheid: anders verdient hy niet als wys te zyn geprezen.
De schryver heeft geen kennis genoeg van 's menschen harte.

Na een weinig peinzens.

Ik ben nog gelukkig by 't verdriet.

Zy heeft de deugd nog niet verschopt. Wat meer bezadigd- en min losheid dan men in haar ziet,

Dan was myn Vrouw de beste Vrouw van de waereld.

Hendrik!..

HENDRIK, *geheel wakker.*

Mynheer! wat is 'er van uw behaagen?

MILBACH.

Wie was 'er?

HENDRIK.

Niemand, Mynheer!

MILBACH.

Niemand!

HENDRIK.

Ik heb niemand gezien.

MILBACH.

Gaa

het by den Poortier dan vraagen...

Ziende dat het licht schier is uitgebrand.

En breng twee andere kaarsen mee.

TWEEDE TOONEEL.

MILBACH, *zittende aan de tafel, en ziende op zyn Horologie dat daaröp ligt.*

Vier uren!.. al

weêr een uur heen en nog niet te huis!..

Ook weet ik niet eens waar zy is... den geheelen nacht!..

den gantschen dag!.. mischien, welk een kruis!..

Waarschynlyk... zekerlyk heeft zy zich weêr, door haar geliefde drift tot speelen, laten verleiden.

Die ondankbaare!.. zy denkt niet hoe ongerust ik ben.

DER.

B L Y S P E L. 3
DERDE TOONEEL.

MILBACH, zittende; HENDRIK, met twee
brandende kaarsen.

W MILBACH.

ie is 'er?

HENDRIK.

Zy waren met hun beiden:

Twee gemaskerde perſoonen.

MILBACH.

Gemaskerden?

HENDRIK.

Een Domi-

no en de ander een Heidin.

De Domino is al weg.

MILBACH.

Dan is 'er een Bal. Is ze al naar

bed?

HENDRIK.

Wie?

MILBACH, gemelyk.

Wie?.. Myn Gemalin.

HENDRIK.

Mevrouw is nog uit.

MILBACH.

Wie is dan die Heidin?

HENDRIK.

Myn-

heer! dat heeft de Poortier vergeeten te vraagen.

MILBACH.

Dat heeft de Poortier vergeeten te vraagen!.. welke on-
geregeldheden!.. wie kan het verdraagen?..

Hy moet niemand zonder vraagen in huis laten komen,
en vooräl niet na middernacht.

Is Hanna opgeſtaan?

4 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

HENDRIK.

Ze is nog niet te bed geweest.

MILBACH.

Zeg

dat ik haar moet spreken. Neen; wacht:
Zy doet niet dan liegen.

HENDRIK.

Zy verstaat haar ambacht.

MILBACH, *na een weinig stilzwygens.*

Die Pre-

dikants Weduwe met die twee kindren...
Is dat bezorgd?

HENDRIK.

Alles, Mynheer. 't Is hier digt by.

MILBACH.

Ont-

breekt haar ook iets, dat haar zou kunnen hindren?

HENDRIK.

Zy heeft nu nergens gebrek aan, maar klaagt over Me-
vrouw, dat zy sinds twee jaaren mischien...

MILBACH, *opstaande.*

Zy moet niet klaagen. Zo dra ik van ochtend my heb
aangekleed, zullen wy haar gaan zien...

Die vreemding, die my liet weeten dat hy in stad was,
wanneer was het, dat die my spreken wilde?

HENDRIK.

Den gantschen voormiddag.

MILBACH.

't Is wel; gy kunt wel naar
bed gaan: maar wie komt daar aan?

HENDRIK, *in 't beengaan.*

Juffrouw Mathilde.

VIERDE TOONEEL.

MILBACH, MATHILDE.

MATHILDE.

Gezegenden morgen, heer Broeder.

MIL-

B L Y S P E L. 5

MILBACH.

Goeden morgen, Zuster, 'k had u zo vroeg niet verwacht.

MATHILDE.

Het is niet vroeg voor my. Ik heb reeds al myn stichtelyke ochtendöefeningen volbragt.

MILBACH.

Uw ochtendöefeningen reeds volbragt! Gy zyt vroom... zeer vroom!

MATHILDE.

Zeg dat niet; dat kan ik niet lyden.

Ik ben niet meer dan een zwak schepsel, 't welk zyn' verschuldigden eerbied den hemel toe wil wyden.

MILBACH, *biedende haar een' stoel aan, en zich op den zynen zettende.*

Neem uw gemak, gaa zitten. Kan ik u ergens mede dienen?

MATHILDE.

Met niets, Broeder, met niets.

Myn Zuster is nog niet te huis?

MILBACH.

Neen; nog niet.

MATHILDE.

Dat is

bedroefd: ik hoor het met veel verdriets.

Ik kom volgens myn' pligt u troosten. (*Hy zucht.*)

Goede Manloch of mynvermaaningen zo krachtig waren Van die verdoolde tot haar' pligt te doen wederkeeren en haar ééns te brengen tot bedaaren!

Maar...aan wat verleiding geeft zy zich bloot!...die mannen!...die snoode mannen!...

MILBACH.

Zoet, Zuster! zoet!

Myn Vrouw is eerbaar en deugdzzaam.

MATHILDE.

ô Wat zyt gy een

lief man! inderdaad; gy zyt wel goed.

6 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

MILBACH.

Goed jegens den goeden.

MATHILDE.

Neen waarlyk; daarom denk ik altyd om u, en, al is zy 't onwaardig, Ook om myn Zuster.

MILBACH.

Dat is menschlievend.

MATHILDE.

Ja, Broeder;

daartoe ben ik altoos willig en vaardig: Want zo ik haar niet insloot in myn goede wenschen... maar helaas! zy spot met myn gebeden: Onlangs... denk eens wat ondeugendheid.

MILBACH, *opstaande.*

Ondeugend-

heid?

MATHILDE.

Onlangs dorst zy zeggen dat ik een...

Helaas!

MILBACH.

Wel?

MATHILDE.

Zy zei dat ik een... och! 'k schaam my dat woord te noemen.

MILBACH.

Wel nu? wat toch? ras, laat hooren.

MATHILDE.

Zy zeide dat ik was een... hypocriet... Lagh 'er niet om, Broeder! Let wat hier uit wierd geboren.

Ik wierd driftig, ik ging van haar af, en (of gy 't wilt gelooven of niet staat aan uw keus)...

MILBACH, *met ongeduld heen en weer wandelende.* En het gevolg, Zuster?

MATHILDE, *opstaande.*

Daarop kreeg zy hoofdpyn en raakte sterk aan 't bloeden uit haar' neus...

Het

Het was haar eigen schuld. Ik zeide haar slechts zacht-
kens en welmeenende, doch zonder verglimpen,
Een kleine waarheid. Moest zy daarom straks zo op-
vliegen als buskruid, en my zo bits beschimpen?
Ik ben niet wraakgierig: doch ik zag echter hoe de he-
mel voor de verdrukte onschuld stryd.

Maar...myn lieve Broeder!...gy schynt zeer ongerust...
och! Zuster!...och! Zuster!...waar of gy zyt?

De hemel bewaare u maar voor een struikling!

MILBACH.

Ge ont-

roert my.

MATHILDE.

My-zelf't meest: dat moogt gy vry gelooven.

MILBACH.

Goed: denk slechts even zo min, als ik, dat myn Vrouw
zich van haare eere en deugd zal laten berooven.

MATHILDE.

Voor my-zelf kan ik ten dien aanzien wel borg zyn,
maar niet voor een ander; met geen gemoed.

Ik ben by myn Tante, die inderdaad een voorbeeld van
onschuld en deugd was, opgevoed,

En myn losse Zuster in den omslag van de groote wae-
reld; by gevolg was 't wel te vreezen...

Maar 'k wil hoopen dat zy eenmaal zich beteren zal;
ik zal haarer daartoe gedachtig weezen.

't Geen voorby is, is niet te herdoen.

MILBACH, *gemelyk*.

In dat opzicht,

Zuster, zyt gy by my buiten schuld.

o Hemel!...Hendrik!...Hendrik!

MATHILDE.

Wat zyt gy verlegen!

Ik vrees dat gy dus nog maaken zult,

Dat ik myn Zuster begin te haaten...maar ik haat nie-
mand.

8 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

MILBACH.

Ik heb van nacht geen oog geloken.

MATHILDE.

Die snoode en eervergeetne.

MILBACH.

Dat is zy niet, Zuster;
gy gaat te verr': dat's lasterlyk gesproken.

MATHILDE.

Hoe! word gy moeilyk? Dat ontbreekt 'er nog aan
dat die onwaardige tusfchen ons het zaad

Der tweedragt komt strooijen. Neen, Broeder! dat haar
zulks niet gelukke! Leen de ooren aan myn' raad.

't Is tyd u 't gezicht te openen en u de onbeschaamde
levenswyze voor oogen te stellen

Van die rampzalige. Gaa zitten. Gy zyt afgemat van
waaken en u-zelfen te kwellen.

MILBACH.

Ik behoef niet te zitten. 'k Weet alles, Zuster, alles.

MATHILDE.

Neen;

't is zeer weinig dat gy weet...

MILBACH.

Ik weet genoeg tot overtuiging dat gy lust hebt om my
te plaagen.

MATHILDE.

Dat waar' my leed:

Foei! Broeder! neen; waarlyk! de zorg voor uwe
eer, voor uwe eer-alléén doet my heden tot u spreken.

Gy zyt al te goed. Gy gelooft niet wat de waereld al
zegt noch wat u dikwils is gebleken.

Uw Vrouw is te onbezonnen, te los, te ligt verleider-
lyk: en, als ik het zeggen zal,

Haar dagelyksche byeenkomst met zo veelerlei' wae-
reldkinderen, doch bovenal

Met den Heer van Randolph...

MILBACH.

Ik bid u...

MA-

MATHILDE.

Zy is myn Zuster: ik

mag alles wat ik denk niet zeggen;

Maar ik schaam my uwenhalven. Met zulk een' schaamteloopen en plompen Lichtmis aan te leggen,

Die ook een dobbelaar is, en dan nog daarboven die verregaande gemeenzaamheid...!

Nu, die gaarne danst kan metderhaast een' speelman vinden, gelyk het oude spreekwoord zegt...

Wie weet? .. wie weet wat 'er deezen nacht...

MILBACH,

Gy ver-

scheurt my 't hart.

MATHILDE.

Was ik in uw plaats, ik zou wel weeten

Hoe die hekken te verhangen: maar, terwyl gy zo langkmoedig zyt, gelooft die eervergeeten...

MILBACH, met gramstorigheid.

Zuster; geen eervergeeten...

MATHILDE.

Ja; ja; ondank is waerelds-

loon: dat was my al lang bekend.

Maar, geduld! wy zullen het gevolg wel zien...

De Heer van Milbach zet zich op zyn' stoel en neemt een boek in de hand. Mathilde ziet zulks een korte poos stilzwygend aan en vervolgt.

Ik begin

u te begrypen in het end.

Gy wilt de waarheid niet gaarne hooren. Voor my het raakt my niet als gy daarmee zyt te vreden.

Nu; Broeder, ik gaa en wensch u goede aandacht... en veel bezadigdheid in uwe omstandigheden.

V Y F D E T O O N E E L.

W MILBACH, zittende en alleen.

at folteringen! alles maakt my driftig. Ik kan 't niet langer harden... komt zy nog niet?

A 5

De

10 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

De dag breekt aan, en nog komt zy niet!.. och! myn geduld zal welhaast tot meerdring van verdriet My geheel begeeven... Ô ja; welhaast...

Hy staat op, doet eenige schreden, gaat weder zitten, slaat een boek open, doch zonder te leezen en vervolgt.

Weg! gevloekte

argwaan! zy heeft haare eer zo lief als 't leven.

Zy bemint my; ja, ik weet het zeker. Zy heeft meermaalen daarvan my 't klaarst bewys gegeven...

Stil... een Rytuig... 't houd op... daar word geklopt... zy is 't! zy is 't! ik hoor haar stem... wat nu gedaan?..

Hy bedenkt zich.

Wat zal ik haar zeggen?... neen; ik wacht haar niet af... genoeg dat zy t'huis is... 'k wil binnen gaan,

Om niet in toorn 't minst verwytt, waarmede ik haar los gedrag zou kunnen laaken, haar vóór te leggen.

ZESDE TOONEEL.

CHARLOTTA, *de Heer van RANDOLF, de Heer van HILL, alle in Domino met een masker in de band, HANNA, met een brandende kaars op een blaker.*

CHARLOTTA.

Licht!.. en niemand?... daar 's myn masker, Hanna.. geef stoelen... een open boek?... wat of de inhoud wil zeggen?..

Zy gaat naar de tafel en leest den Titel.
Geschiedenis van den Graaf van Lindor... Hanna! wie is hier geweest?

HANNA.

Mevrouw, 'k weet het niet:

Ik ten minsten niet.

CHARLOTTA.

Myn Man is vast hier geweest, want daar ligt zyn horlogie.

HAN-

HANNA.

Naar men ziet

Aan 't weinig afbranden der kaarsen, zat hy niet lang
geleên hier nog.

CHARLOTTA,

Laat ons die rede slaaken,

Geef dat horlogie aan zyn' knecht, of, is hy nog op,
zo zeg dat ik myn compliment laat maaken.

VAN RANDOLF.

Wacht, meid; ik moet iets drinken.

HANNA.

Het theewater

kookt.

CHARLOTTA.

Waarmede kan ik u dienen, Mynheer?

VAN RANDOLF, zittende.

Een glas Champagne, om wel te kunnen slaapen.

CHARLOTTA, tegen van Hill.

En u,

Mynheer?

VAN HILL.

Mevrouw! het is my veel eer

Zo gy de goedheid wilt hebben van my een kommetje
thee door het meisje te laten geeven.

CHARLOTTA.

Hoor je wel, Hanna? Champagne wyn en thee.

HANNA, de blaker mede neemende.

Goed,

Mevrouw!

VAN RANDOLF, terwijl Hanna heen gaat.

Rasjes; rasjes, meid; of gy moogt beeven.

ZEVENDE TOONEEL.

CHARLOTTA, de Heer VAN RANDOLF,

de Heer VAN HILL.

CHARLOTTA.

Nu zullen wy ons gemak neemen,

VAN

12 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

VAN RANDOLF.

Ik zit allang.

VAN HILL.

By aldien ik u niet hindren zou...

CHARLOTTA.

Neen; gantsch niet.

VAN RANDOLF.

Och! die lastige complimenten!

VAN HILL, *zich nederzettende.*

Terwyl

het u dan zo belieft, Mevrouw.

VAN RANDOLF.

Kort en zaaklyk: dat is 't best! ik ga maar terstond
zitten, dan is 't uit met alle ceremonie.

VAN HILL.

Zo is 't.

VAN RANDOLF.

Dat fleemen stuit my vergiftig: 't is meesteigen
aan vleijers met hun geveinsde tronie;
Of aan een' pronker of Poëet.

CHARLOTTA.

Of aan hen, die de *bonten*
niet verstaan.

VAN RANDOLF.

Nimmer ziet gy

Een' krygsman zich daarmede bemoeijen...

VAN HILL.

Of wel een'

zuiper.

VAN RANDOLF.

Hoe! wat! wien?..

VAN HILL.

Vergeef het my;

Daar is geen regel zonder exceptie.

CHARLOTTA, *tegen Randolph.*

Zo zyt gy een Offi-
cier, Mynheer?

VAN

VAN RANDOLF.

Ja wel ter degen.

Ik heb wel twaalf jaaren ter zee gediend.

CHARLOTTA.

Wel zo! en

gy hebt zulks nog altoos voor my verzwegen?

VAN RANDOLF.

Ik schuw om van my-zelv' te spreken, Mevrouw.

Eerst voerde ik onder de Hollanders 't gebied,

En toen onder de Spanjaards. De laatstgemelden schonken my nog, 't geen zeer zelden geschied,

Een jaarlyks pensioen van eenige duizend stukken van agten, ten loon, gelyk zy spreken,

Dat ik eens het geluk had met myn brander dertien Engelsche oorlogschepen in brand te steeken.

CHARLOTTA.

Is 't mooglyk!

VAN RANDOLF.

Wisjewasjes, Mevrouw. Staa my toe,

dat ik daarvan in 't vervolg niets meer meld'.

Geen botter ezel dan een krygsman, die zyn heldendaaden zelf uitroimpet of vertelt.

Dat moet men de Courantiërs overlaaten; die hebben daar rechte kennis van, al te gader...

Zyt gy de heer van Hill?

VAN HILL.

Tot uw' dienst.

VAN RANDOLF.

En gy hebt gestudeerd?

VAN HILL.

Ik

niet, maar wylen myn heer Vader.

VAN RANDOLF.

Zo; zo: wylen uw heer Vader? zekerlyk bekleed gy een aanzienlyk ampt in de stad?

VAN HILL.

O Neen.

VAN

14 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

VAN RANDOLF.

Zyt gy dan in de militie?

VAN HILL.

Ook niet, Mynheer.

VAN RANDOLF, *schertsende*.

Dan

zyt gy, heb ik 't wel gevat,
Simpel Mynheer van Hill.

CHARLOTTA.

Wat vraagt gy nog? Gy hebt
immers Mynheer van Hill hier dikwils vernomen.

VAN RANDOLF.

Mevrouw! de kring myner vrienden is groot en myn
geheugen klein.

CHARLOTTA.

Dat zal van de zeelucht komen.

VAN RANDOLF.

Dat moet weezen. De memorie slaght den degen. Ge-
bruikt men ze niet, dan verroesten zy...

Maar weder tot Mynheer van Hill. Hy schynt van een
verliefde complexie.

VAN HILL.

Wie? ik?

VAN RANDOLF.

Ja, gy.

Denk maar om de Heidin op het bal.

VAN HILL.

Wat zou dat? wat
denkt gy toch, Mynheer? waar moogt gy van praaten?

CHARLOTTA, *tegen van Hill*.

Wat hy denkt, Mynheer! wel; dat gy myn Zuster on-
getrouw zyt geworden, en haar zult verlaaten.

VAN HILL.

Dan vergist hy zich, Mevrouw.

VAN RANDOLF.

Neen, Vrind; ik weet
al te wel wat ik gezien heb op het bal.

CHAR-

CHARLOTTA.

Ik ben uw party, van Hill, ik heb u met de Heidin
zien verdwynen.

VAN HILL.

't Was by geval,

Alleen by geval, Mevrouw.

CHARLOTTA.

Het zy zo! maar gy zult my
van myn' waan niet ligtelyk geneezen.

A G T S T E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *de Heer VAN RANDOLF, de Heer
VAN HILL, HANNA, met een vles en kelk in
de band.*

VAN RANDOLF.

Ha! daar komt myn Champagne. Geef hier, meisje.
Kom; ik zal myn eigen Ganimedes wel weezen.
Zet my dat tafeltje wat nader by... zo.

*Hy ſchenkt in en drinkt, terwyl Hanna naor
binnen gaat.*

CHARLOTTA, roepende.

Waar blyft de

thee?

HANNA, *uitkomende met Theegoed, waarönder
twee kommetjes, en een daarvan vervolgens, en
ook een kopje inſchenkende.*

Hier, Mevrouw, gelyk gy ziet.

Zy bied Charlotta een kopje Thee en den Heer van
Hill een kommetje aan.

CHARLOTTA, *het kopje aanvattende.*

Wat antwoord van myn' Man?

HANNA.

Als Mevrouw gerust
heeft, zal hy by u komen.

CHAR.

16 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

CHARLOTTA.

Hy is poliet;

Dat zie ik telkens.

HANNA.

Het compliment van Mevrouw verheugde hem, want, toen Mynheer my zag komen, Droogde hy zyn oogen af.

CHARLOTTA.

Loop, zottin. Hy was slaaprig.

VAN RANDOLF,

Waarom ook niet een glas wyn genomen?

Ter zyde, terwyl by drinkt.

By me keel! dat's Godendrank.

CHARLOTTA.

Dat nieuw kapsel van Mevrouw Lustig heeft my extra behaagd.

VAN HILL.

't Is van dien nieuwen Paryzenaar.

CHARLOTTA.

Dien moet ik ook hebben; 'k wil betaalen wat hy vraagt. Heb de goedheid, Mynheer, en zend hem by my.

VAN HILL.

Zeergaarne, Mevrouw; zeer gaarne: ik zal het bezorgen.

HANNA, *omziende.*

Belieft gy geen Thee, Mynheer van Randolf?

VAN RANDOLF.

Voor zulken nectar wil ik u het water wel borgen.

CHARLOTTA.

De Champagne schynt u te smaaken.

VAN RANDOLF.

Is dat vraagens waard, Mevrouw? ik durf zeggen van ja:

En een' militair, die geen' wyn lust, vergelyk ik by een actrice van de Opera,

Die

Die zich niet blanket. Het wyndrinken is den krygsman
zo eigen als eene actrice 't blanketten.

Men moest ook al zyn' smaak kwyt zyn, zo men
voor zulken wyn niet alles ter zyde zoude zetten.

'k Zal morgen, met uw verlof, myn' knecht belasten
dat hy een douzyn vlesfen daarvan haalt.

Zo dra als ik myn Champagne heb gekregen, word u
met dank myn schuld weder betaald.

CHARLOTTA.

Tot uw' dienst.

HANNA.

Maar de kelder knecht zegt dat 'er niet
veel van is.

VAN RANDOLF.

Dan kan hy maar Bourgogne geeven:

Want ik merk wel aan den Champagne dat de Bourgo-
gne ook goed moet weezen; en 't is my om 't even.

HANNA, *terwyl van Hill begint te dutten.*

Daarvan is ook zeer weinig over.

VAN RANDOLF.

Wat henker! .. geef dan
des noods maar Rhynschen aan myn' knecht.
De wyn in de herbergen is tegenwoordig ondrinkbaar.

HANNA.

By

me keel! Gy treft het slecht.

Want de Rhynsche wyn is zo goed als op.

CHARLOTTA, *tegen van Randolf.*

Zy spot 'er

meê; zend maar: gy zult Champagne bekomen.

VAN RANDOLF.

Wat feeks is dat! .. niet veel hiervan! zeer weinig daar-
van! het derde zo goed als op! wie zou 't droomen?

En dat van een kelder, waarvan ik met veel lofs heb
hooren spreken door het gantsche land?

18 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

HANNA.

Maak u niet moeilyk, Mynheer. De wyn mogt u kwalijk bekoomen.

VAN RANDOLF, *drinkende.*

Die meid is asfuraant...

CHARLOTTA.

De gemaskerden op 't Bal waren heden niet veel byzonders. De Spanjaard kon nog pasfeeren.

VAN RANDOLF.

Ja; maar de Hottentot geviel my wel het best.

CHARLOTTA.

Ik kende

hen niet. Wat waren dat voor Heeren?

VAN RANDOLF.

De Spanjaard was de Generaal Trommer.

CHARLOTTA.

En de ander?..

van Hill, gy waart met hem in gesprek.

VAN HILL, *half slaapende.*

Wees gerust, Mevrouw! hy kapt à merveille.

CHARLOTTA.

Wie?

wat?

VAN RANDOLF.

Houd u met hem niet op; hy is gek.

Maar apropos... van Spanje. Myn wistels vandaar zyn tegen vermoeden niet op komen daagen:

Mevrouw! mag ik u, op aflag der bewuste vyfhonderd, wel om veertig Dukaaten vraagen?

CHARLOTTA.

Ja toch... zo dra ik maar kan.

HANNA, *ter zyde. Overluid.*

De drommel! Die wistels

van Mynheer zullen, naar allen schyn,

Of liever zekerlyk, voor de jaarelyksche inkomsten van zyn spaansche kasteelen zyn.

CHAR-

CHARLOTTA, *eerst tegen Hanna, voorts tegen van Randolf.*

Zwyg stil, zeg ik. Help het my van middag maar onthouden, eer dat wy aan het speelen geraaken.

VAN RANDOLF.

Goed; goed.

CHARLOTTA.

Weet gy wel dat ik tegen het aanstaande

Bal een nieuw maskeradekleed laat maaken?

Dat van een Indische Prinses.

VAN RANDOLF.

Onverbeterlyk, Mevrouw!

dat hebt gy wel overleid.

't Vuur van uw schoone oogen; uw hair, langs uwen hals en over dien blanken boezem verspreid

Met eenen losen en bevalligen zwier; en uw eedle houding, daar elk van weet te spreken,

Zullen u een allerliefste vertooning doen maaken: en ik, om des te meer af te steeken,

Zal een' Kalinuk verbeelden. Hoe verrukt zal men dan elk zien staröogen op u en my!

HANNA.

Dat 's zeker.

Ter zyde, tegen van Randolf.

Maar dat pakje zal u niet genoeg vermommen.

VAN RANDOLF.

Caronje! onbeschaamde Pry!

CHARLOTTA.

Mynheer van Hill! zult ge ook niet iets anders neemen?

VAN HILL, *slaapende.*

Ver-

pligt, Mevrouw! ik blyf de thee prefereeren.

VAN RANDOLF.

Laat dien Droomer maar zitten... doch ik begin te bespeuren dat de wyn ergens op wil teeren.

Meisje! gy mogt my ook wel wat ontbyt brengen.

20 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
HANNA.

De

kok sloot het op; 'k weet daartoe geen' raad.

CHARLOTTA, *tegen van Randolf.*

Dus zult gy den middag met geduld moeten afwachten.

By wien is 't dat gy eeten gaat?

VAN RANDOLF.

Ten twaalfen in 't Logement de Roô Leeuw met een
soort van een' Landlord. Ik laat my niet verdrieten
My tot myn mindren te verneedren om dan in den Jagt-
tyd op hun haazen te moogen schieten.

Ten twee uren gaa ik by den Generaal Trommer spy-
zen.

HANNA.

Dat vind ik recht mooi. (*Tegen Charlotta*) Mevrouw,
Wy eeten niet voor drieën; dan kon Mynheer nog wel
hier ter maaltyd komen zo hy wou.

VAN RANDOLF.

Waarom niet? om goede vrienden doet men veel, ten
drieën zal ik hier myn' pligt komen betrachten.

CHARLOTTA.

Ik kryg de speelparty.

VAN RANDOLF.

Dat's waar, daarby kom ik dan.

CHARLOTTA.

Myn-

heer van Hill, heb ik u ook te wachten?

VAN HILL, *slaapende.*

Mevrouw, ik heb geen' honger.

CHARLOTTA.

Hy is niet wakker te
krygen: maar intusschen word het laat.

HANNA.

Wel heden, Mevrouw; 't is nog in lang geen mid-
dag.

VAN RANDOLF, *op zyn horologie ziende.*

De drommel haal my, 't is dag; inderdaad!

Hy

Hy ſchenkt in zyn glas.

De vles is net leêg: dat 's wel gerooïd... maar wat zelden wy ook? .. ja... nu, gy zult 'er dan voor zorgen? 'k Wil zeggen... 'k meen, Mievrouw, die dukaaten morgen namiddag.

HANNA.

Mynheer, het is immers al morgen.

VAN RANDOLF.

Wel aangemerkt, meid!.. nu dan, nu dan... van middag.

CHARLOTTA, *opstaande.*

Zonder fout, 'k ben juist alles kwyt geraakt. 't Liep my alles tegen. De groote Bank heeft my gistren tot myn laaste duit toe gekraakt.

Ter zyde tegen Hanna.

Hanna! gy moet, waarachtig! raad verſchaffen.

HANNA, *tegen Charlotta, ter zyde.*

Als 't

maar geen geld is.

CHARLOTTA, *tegen Hanna, ter zyde.*

'k Wil myn juweelen verpanden.

HANNA, *by zich-zelve.*

Braaf!

CHARLOTTA.

't Word tyd om naar bed te gaan, Hanna. Kom neem myn handschoenen, 't masker en 't licht in de handen.

VAN RANDOLF, *opstaande.*

Ik zal de eer hebben u te verzellen.

CHARLOTTA, *terwyl Hanna een kaars uitsnuit.*

Dat is gantsch on-

noodig: de weg is my bekend.

Verzel liever den Heer van Hill.

VAN RANDOLF.

Sint jutmus! geen haïr op

myn hoofd dacht langer op dien vent.

Op, op, Mynheer de dreamer! zou hy ook een der zeven ſlaapers zyn, daar ſommigen van kouten?

22 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Op, op, Slaapüül! uw Heidin laat u roepen: zy verwacht u in haar castanjebruine bonten.

Wy moeten gaan...hoort ge niet?

VAN HILL, *half slaapende.*

Ik ben u verplicht.

VAN RANDOLF.

Hoe?..

wat...verplicht...naar huis heb ik gezeid!

Kom dan;...eerst overënd...Spalk nu de oogen op.

HANNA, *ter zyde.*

Hier

word de blinde door den kreuplen geleid.

VAN HILL.

Wy moeten toch eerst het geluk...

VAN RANDOLF, *van Hill woorttrekkende, doch met eenig bewys van beschonkenheid.*

Ja,...ja...op een ander

tyd zult gy dat geluk wel genieten.

Ar...arme Mynheer van Hill! kom maar voort: 't word tyd te gaan. Wy zouden de Dame ligt verdrieten.

Hy keert zich om, en kust de band van Charlotta.

Goeden nacht, Mevrouw.

VAN HILL, *nog slaaperig.*

Mevrouw, uw Dienaar.

CHARLOTTA.

Uw

Dienares. Wy zien elkaër van middag weër.

VAN RANDOLF.

Zonder twyfel. Maar, Meisje, denk om de Champagne.

HANNA, *ben naar een verkeerde deur ziende gaan.*

Hei!..

wilt gy duëlleeren, Mynheer?

Dat is Mynheers geweerkamer.

VAN RANDOLF.

Seldrement!..duëlleeren!..

neen...ja met een vles, dat zou lukken;

Of ook met u, Engellief.

HAN-

HANNA, *ben beiden by een' arm neemende.*

Hier gaat gy naar de voor-
deur. Voorzichtig; breek den nek niet in stukken.

CHARLOTTA.

Ik ben blyd dat zy heen zyn. Het wierd hoog tyd. Kom,
Hanna, laat ons straks naar myn kamer gaan.

Maar ik moet myn' man spreken. Gy moet my aan-
stonds komen roepen, als hy is opgestaan.

Einde des eersten Bedryfs.

24 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
T W E E D E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

*De Heer van MILBACH gekleed zynde, komt in
zwaarmoedige gedachten ten voorschyn, en zet
zich neder, zonder iets te zeggen tegen HEN-
DRIK, die bezig is met stoelen op bunne plaats
te zetten, het tbeegoed, glas en de vles,
die in het voorige bedryfzyn aangebragt,
naar binnen te brengen, en, terstond
daarnate rug komende, alsdan word
toegesproken door*

H M I L B A C H.
endrik, hebt ge by dien Predikants Weduw ge-
weest?

H E N D R I K.
Mynheer, zy verwacht u.

M I L B A C H, *ter zyde.*
Ik durf nog hoopen,
Charlotta, dat uw twee lieve kinders my myn rust zul-
len wedergeeven, hoe 't ook moog' loopen.
Tegen Hendrik.

Is Mevrouw by der hand?

H E N D R I K.

Nog niet, Mynheer.

M I L B A C H.

En Hanna?

H E N D R I K.

Die

wel, Mynheer.

M I L B A C H.
Stuur haar dan by my.

T W E E -

B L Y S P E L. 25
T W E E D E T O O N E E L.

W *MILBACH, alleen.*
't Word eindlyk tyd om ons ontwerp te volvoeren:
maar wie weet wat middel het beste zy..?
Eertyds teder, is zy door haar woeste gezelschappen
ongevoelig geworden van harte.
Zy zal nu niet meer luistren naar myn liefde; zy zal
geen deel meer neemen in al myne smarte;
Zy zal 'er geen deel meer in neemen!.. zeker, neen!..
helaas! welk een droevige zekerheid!..

Opstaande.

Laat af, Ontmenschten, die door uw tooverstreeken
haar hart my ontroofst, haare inborst verleid!
Leert my hoe dat hart weder is te winnen, of het is
met myn rust gedaan voor al myn dagen...
Maar, Onverbiddelyken! wat smeek ik u om raad? Ik
ben 't alleen, dien ik om raad kan vraagen.

Hy stort eenige traanen.

Daar dient veel verstands toe om haar het net des ver-
derfs te ontrukken... Men ween' dan langer niet!
Dat hindert my slechts in 't overweegen wat het best
zal weezen, dat omtrent haar geschied'.

Na een poos in diepe gedachten gezeten te hebben.

Ja... zy moet verneêrd... zelfs tot wanhoop gebragt
zyn; en word zy dan tot verbeetring niet bewogen,
Zo zal men de natuur beproeven. Die zal mogelyk
meer dan het kloekst overleg vermoogen...

D E R D E T O O N E E L.

MILBACH, HANNA.

S *MILBACH, terwyl Hanna inkomt.*
preck recht uit, Hanna. Hoe staan de zaaken?
HANNA, lygende.

Myn
heer, uw vraag... verbystert... my geheel en al...
Laat

26 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Laat ik ten minften... eerst myn' adem eens haalen...
zo gy begeert dat ik antwoorden zal!..

Den adem diep opgebaald bebbende.

Zie zo... nu kan ik bescheid geeven. Gy vraagt dan,
Mynheer! hoe of het nu staat met onze zaaken?

MILBACH.

Ja.

HANNA, *luchtig.*

Wel, Mynheer, zeer wel.

MILBACH.

Is 't waar?

HANNA.

Zuiver! maar

Mevrouw roept, dunkt my.

MILBACH.

Gy zoekt my wat wys te maaken.

't Is niet zo.

HANNA, *willende weggaan.*

Ja; stil!.. ik hoor het, zy roept my... Me-
vrouw, ik kom.

MILBACH. *baar tegenhoudende.*

Zy roept u niet: malle praat.

Hy ziet haar aan.

Gy zyt een aartig knap meisje, Hanna; maar, zo gy
wist hoe lelyk het liegen u staat...

HANNA.

Dat is achterklap, Mynheer! ik lieg nooit.

MILBACH, *eenen ring van zyn' vinger genomen
bebbende en dien beziende.*

En wat voor

deel het geeft zich ongeveinsd te verklaaren.

HANNA, *den ring van ter zyde begluurende.*

Dat is een mooie ring, Mynheer.

MILBACH, *den ring haar naderby toonende.*

Niet waar? hy is voor

iemand, dien 't lust de waarheid te openbaaren.

HAN-

HANNA.

Wel zo!

Voor zich nederziende en op een' vleienden toon.

Men wil juist maar niet gaarne door de waarheid u bedroefd maaken: anders... Mynheer!

MILBACH.

Daar: 'k schenk u den ring, zo gy my langs dien weg bedroeven wilt: dat is all' wat ik begeer.

HANNA, *den ring aanneemende.*

Terwyl gy het dan wilt...

MILBACH.

Maar de waarheid, voor de vuist. Ik kan geen opschik noch bedekzels veelen.

HANNA.

Ik zal... Wy hebben in korte dagen zeer sterk, doch gisteren alles verloren met spelen.

MILBACH.

Nu verders?

HANNA.

Eergistren maakten wy nog staat op twaalf

Lootjes: daar was veel gelds aangelegd.

Maar ach!

MILBACH.

Ik begryp 't. Voorts?

HANNA.

Voorts... och! dat

hield ons maar op. Beter in eens u 't facit gezegd.

Wy zyn doodarm en nog veel erger, Mynheer, want wy steeken tot aan onze ooren toe in schulden.

MILBACH.

Die reekening is kort en zaaklyk. Maar wat heeft men nu besloten?

HANNA.

Den tegenspoed te dulden;

En ons geluk kloekmoedig af te wachten. De advokaat heeft ons verzekerd, naar ik hoor,

Dat

28 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Dat wy nog heden ons proces winnen zullen. Dan zyn wy ryk, want wy krygen daardoor Drie duizend guldens inkomst des jaars: dan is het, Mynheer, dat wy niets onbetaald zullen laten. En dan...

MILBACH.

Hoeveel beloopt die wel?

HANNA.

Hoeveel? volgens onze opmaaking... ruim tweeduizend dukaaten.

MILBACH.

Dat is grof.

HANNA.

Ja; 't kan gaan. Intusfchen hebben wy de schoonste hoop van de waereld.

MILBACH.

Heel goed.

HANNA.

Zelfs weeten wy ons, in gevallen van nood, ter vlugt te redden als luiden vol van moed.

MILBACH.

En hoe?

HANNA, *overdenkenderwyze.*

Maar.. Mynheer!.. het is zorglyk een' Echtgenoot in dat geheim den neus te laten fleeken.

MILBACH.

't Is niet, Hanna. De zaak is van het uiterste gewigt, 't is noodig ernstig met u te spreken.

Ik vorder uw' bystand, uw vertrouwlykheid; en verzoek 'er u om.

HANNA.

Dat is my veel eer.

MILBACH.

Nu dan?

HANNA.

Wel; wy neemen (maar laat daarom uwe onbekrompen giften niet achter, Mynheer!)

Wy

Wy neemen, in gevallen van nood, toevlugt tot onze juweelen, onze lieve juweelen.

MILBACH, *met groote verwondering.*

Wat zegt gy?

HANNA.

Dus zyn wy gewaar geworden door middel van zwaare verliezen in het speelen,
Dat de onuitputtelijke kunst zulke schoone onöchte juweelen uitgevonden heeft,
Dat een Gemaal die voor echt aanziet, zo hy zich niet te veel aan den argwaan overgeeft.
Om zekre reden van groot belang dacht men best onze oude zuivre juweelen te verpanden,
En nieuwe valsche in de plaats te koopen. Die negotie stelde ons een' braaven sluiver in handen,
Waardoor wy kans zagen om onze gevallene actien weêr te helpen op de been.
Wy hebben ook reeds een' braav' man gevonden, die aan ons, uit waare menschenliefde-alléén,
Tegen maar één ten honderd ieder maand, daaröp duizend dukaaten besloten heeft te geeven.

MILBACH.

Waar zyn de juweelen?

HANNA, *zuchtende, een doosje hem toonende en openende.*

Hier.

MILBACH.

Ik zal dat geld schieten, doch op een' vreemden naam.

HANNA.

Dat's ons om'teven...

Zacht...ik begryp u. Gy zyt dan een ander...maar indien, gelyk ik de zaaken beschouw...

MILBACH.

Hoor, Hanna; maak my terstond een naauwkeurige lyst op van al de schulden van Mevrouw,

Die

30 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Die wy straks, opdat niemand buiten my haar kan maanen, met contante munt af zullen leggen.

HANNA.

Goed! maar daar zyn posten by van belang; twee duizend dukaaten hebben al vry wat te zeggen.

MILBACH.

Dat is myn zaak: bezorg my maar een volkomen lyst. Gaa, zie of myn Vrouw is opgestaan.

HANNA.

Zy was 'er meê bezig, en zal welhaast hier zyn.

MILBACH.

Zeer

wel; doch houd u doodstil: denk daaraan.

HANNA.

Ik beloof 't u, Mynheer! want die mooie ring verzegt myn tong. 'k Zal getrouw alles verzwynen.

Maar... de juweelen... Wy hebben 't geld broodnoodig.

MILBACH.

Wacht

me aan myn cabinet, dan zult gy 't geld krygen.

VIERDE TOONEEL.

de Heer van MILBACH.

Hoe vernedert my de losheid myner Vrouw, dat ik eindelyk, gedrongen door den nood,

Haar kamenier tot myn vertrouwde tegen haar moet gebruiken... Ik schaam 't my tot ter dood.

Doch, waarom my zulks geschaamd, als de meid maar zwynen, en ik, 't geen ik zoek, door haar kan erlangen.

Het vreeslyk oogenblik nadert: zy zal haast hier zyn... op welk een wyze zal ik haar ontfangen?..

Op myn gewoone wyze? Dat valt my 't ligtst. Gemaktheid is steeds 't bewys van valschen schyn.

Alles, tot myn minste beweging toe, moet zachtmoedig, teêrhartig en toegeeflyk zyn.

Haar

Haar langs dien weg tot zelfskennis zo ver te brengen, dat zy besluit haar dwaasheid in te toomen,
Goede hemel! wat zou dat voor my een doorluchtige triomf zyn! maar zacht... ik zie haar komen.

V Y F D E T O O N E E L.

de Heer van MILBACH, CHARLOTTA.

MILBACH, *Charlotta schielyk te ontmoet gaande.*

Goeden morgen, myn Lief! hoe verheugt my uw tegenwoordigheid!

CHARLOTTA.

En my de uwe, myn Schat!

Myn waarde Milbach! maar ik ben bekommerd... Lieve Man! gy hebt geen' goeden nacht gehad.

MILBACH.

Een' zeer goeden nacht, toen ik wist dat gy t'huis waart. Daardoor wierden straks myne zorgen verdreven.

CHARLOTTA.

Ik wil 't gaarne bekenmen: ik verdien wel een digt verwyt, dat ik zo lang ben uitgebleven.

MILBACH.

Ik u verwyten! hoe! zou ik, u ter liefde, schoon ik u niet misfen kan dan met finart,

Niet eenige uren slaaps willen opofferen?

Hy vat een van baare handen en kust dezelve, die blyvende vasthouden.

Dikwils, het

is waar, beklagt zich myn hart,

Dikwils beklagt zich myn teder hart in het geheim, dat het zyn' uitverkoren' fchat op aarde,

Al zyn geluk en vergenoegen; kortom, dat het u schier altyd moet ontbeeren, myn Waarde.

CHARLOTTA, *met baare hand op de zyne drukkende.*
Gy zyt een allerliefst man. Ik blyf daarom ook den gantschen dag t'huis: de party komt hier.

MIL-

32 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

MILBACH.

Waarom gy ook t'huis blyft, 't is my altyd aangenaam,
doch 't gaf my onëindig meer plaizier,
Als ik 't geluk van uw gezelschap alleen had te danken
aan uw tederheid in het minnen.

CHARLOTTA.

Gy hebt waarlyk daarvan te geringe gedachten. Ik be-
min u oprecht met ziel en zinnen.

Waarom kwaamt gy gistren niet mede op 't Bal?

MILBACH, *terwyl by zachtken baare hand los laat.*
Dat gy

daar zoud zyn kon ik immers niet vermoën :
Want... sints gistren ochtend...

CHARLOTTA.

Van Randolf haalde my

ten elven af om vizites te doen :

Des middags gingen wy by den ouden Generaal Trom-
mer ter maaltijd, en straks na den eeten

By Mevrouw van der Licht aan de speeltafel, daar wy
met genoeg den tyd hebben gesleten,

Totdat wy te sainen naar 't bal reeden. Ik moet met
scheamte bekennen, recht-uit gezeid,

Dat ik niet om u gedacht heb.

MILBACH, *als verwonderd, op een' teedren toon.*

Om myn liefde niet? en
zelfs niet om myn verlegenheid?

CHARLOTTA.

Gy ontroert my.

Beschroomd.

Hoe, hoe zal ik my verdedigen? ik
kan myn schuld geenszins geheel verschoonen.

Doch... denk maar zelfs na, of by zo veel goedheid en
zo veel liefde, als gy my gewoon zyt te toonen,

Een teder hart als 't myn onāangedaan kan blyven. Neen,
myn Schat! 'k ben trotsch op uw bezit.

Gy verdient dat elk u eert en lief heeft...

Zy ziet hem aan en voor zich neder.

Maar, dat ik my

opsluit was ook nimmer uw wit.

MILBACH.

Gantsch niet.

Op een bezadigde en zachte wyze.

Doch, myn Lief! daar zyn 'er immers nog
buiten my, die alle dagen met recht een teeken
Van uw tederste liefde verdienen en eischen kunnen....
maar laat ons van wat anders spreken;

Gy, mogt denken dat ik u wetten wilde voorschryven,
zo myn reden u daartoe drong,

En ik acht het myn pligt u in alles te believen. Leef
naar uw' zin: gy zyt nog jong:

Gy moet genot van de waereld hebben.

CHARLOTTA.

Ach! zonder u

zou het my op de waereld verdrieten.

Gy zyt myn allerbeste Vriend; ik wil u nevens my het
zoet van dit leven doen genieten.

Maar, waartoe zulk een treurig gesprek? Ik ben gaar-
ne vrolyk. Is u niet wat nieuws verteld?

Ik kreeg gistren een heerlyke overwinning. Gy word,
hoop ik, niet van jaloersheid gekweld.

MILBACH.

Geeft ge my daar reden toe? 'k Heb u zeer lief, en, hoe-
wel ik nooit schooner vrouw dan u aanschouwde,
Ik ben echter niet jaloers.

CHARLOTTA, *op een' luchtigen toon.*

Welân! dan neem ik u in een'
minnhandel tot myn' vertrouwde.

MILBACH, *schertsende.*

Dat is my veel eer. Maar ben ik wel een vertrouwde
die u dienen kan buiten uw schaê?

CHARLOTTA, *met een' gemaakten ernst.*

Ik stel u onder den eed.

C

MIL-

34 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

MILBACH, *als vooren.*

Gy kunt gerust zyn... Nu? uwe overwinning? ... 'k Verlang 'er na.

CHARLOTTA, *lagchende.*

Lagch maar vast in voorraad. De oude Generaal Trommer, die goede sukkel, heeft (wie zou 't zo droomen?)

In omni forma my gisteren zyn liefde verklaard.

MILBACH.

Meent gy

dat in ernst?

CHARLOTTA.

Ja wel volkomen.

Myn meêdoogen met zyn' ouderdom, myn toegeeflykheid omtrent dwaaze vrypostigheên

Scheen zyne inbeelding te vleijen. Hy wierd daardoor ontvonkt, knielde voor my en niet alleen

Dat hy my duizend zoetigheden zeide, hy smeekte my ook nog om, zo ras ik zou kunnen,

(Denk eens hoe galant dit dien gryzen bloed afging) een geheime sâmenkomst hem te vergunnen.

Is dat niet kluchtig?

MILBACH.

Ô Neen; wy beiden zien deeze zaak met zeer verschillende oogen in.

Overdenk het zelf. Die oude liefhebber vormt zich een verbeelding van uw wedermin

Uit uw mededoogen en toegeeflykheid voor (gelyk gy ze noemt) dwaaze vrypostigheden.

Daaröp waagt hy het de achting, die hy u en uw' man verschuldigd is, te schenden, te vertreeden,

En stelt u gelyk met die snoode schepsels, waarâan men schaamteloos die voorlagen doet.

Na een poos zwygens.

Ziet ge nu dat gy gehoond zyt?

CHAR-

CHARLOTTA.

Ja; zeer klaar. Ik zal zorgen dat hy my nooit weer ontmoet,
Die Deugniet.

MILBACH.

Zo ras niet van 't een uiterste tot het ander. Gy moet hem niet geheel ontwyken. Bejegen hem vriendelyk, doch laat hem telkens uw' afkeer van onbetaamlykheden blyken. Houd zyn dwaasheid in toom, en, blyft hy vermetel, doe hem dan een edele fierheid zien. Het is geen kleine kunst, myn Lief, zich in hoogächting te brengen by aanzienlyke liën, Maar veel grooter zich daarin te houden... Gy zyt een deugdzaame Vrouw, dat weet ik, maar de menschen... De menschen oordeelen naar den schyn.

CHARLOTTA.

Gy zyt een aanbiddlyk mensch. Wie kan volmaakter man wenschen? Ik zal uw' raad in alles volgen.

MILBACH.

Gy hebt verstand: ik heb u slechts op het spoor gebragt. Volg uw eigen oordeel... nu van wat anders.. de speel-party word heden by u verwacht. Daartoe is geld van doen.

CHARLOTTA, voor zich ziende.

Ik..heb..nog geld.

MILBACH.

Dan is't wel.

Zo het anders was, gy had maar te spreken. Ik zou niet toelaaten dat ge u genoodzaakt zoud vinden om u in schulden te moeten steeken; Want daardoor vermeeten zich somtyds laage schobbejakken van mannen een' eisch of recht Op de eerbaarheid der vrouwen.

Schielyk.

Gy hebt immers geen schulden?

CHARLOTTA, *befcbroomd.*
Och neen.

MILBACH.

Ik geloof 't geen gy zegt:

Want anders heb ik 't naaste recht tot uw vertrouwen.
Is de Advokaat hier geweest?

CHARLOTTA.

Gistren morgen.

Hy geeft goede hoop.

MILBACH.

Gelukte zy maar! ik gaa.

CHARLOTTA.

Hoe! waar-

om zo schielyk? Hebt ge iets te bezorgen?

MILBACH.

Ik moet hem aanstonds gaan spreken. Verschoon my-
ne kleine erinnering. Zy kwam nu te pas.

Ik zou ze u niet gedaan hebben zo het leven my dier-
baarder dan myne liefde was.

ZESDE TOONEEL.

CHARLOTTA, *alleen.*

Ach! die liefde, die toegeeflykheid-alléén zyn 't juist,
die my 't strengst betichten van snoode list.

Ik, ondankbaare, beledig den braafsten man door myn
speelziekte, myn losheid en verkwisten...

Ligt breng ik hem dus ten grond... Wat?... welk een
ysfelyk denkbeeld!...neen, dat is niet te vermoên.

Daartoe heeft hy te veel gelds: daartoe is hy ook te op-
lettend, te voorzichtig in zyn doen.

B L Y S P E L. 37
Z E V E N D E T O O N E E L.

CHARLOTTA, HANNA.

O ch! Hanna! hy is zo lief! zo allerliefst!

HANNA.

Wie?

CHARLOTTA.

Myn man.

HANNA.

'k Dacht

wel dat hier een huisje zou leggen.
Laat loopen maar! een man is altyd een verdrietig meubel.

CHARLOTTA.

Gantsch niet, Hanna! hoe kunt gy 't zeggen?

HANNA.

Zy vallen eeuwig over onze kleinste onschuldige pretjes.

CHARLOTTA.

Neen, zeg ik: gy hebt mis.

HANNA.

Och! gy zyt al te goedaartig. Ik ken dat soort van volkje veel beter; 'k weet hoe het is:

Het opent den mond niet of het is om ons verwyten te doen; het wil niets van ons gedoogen.

CHARLOTTA.

Gy hebt het grootste ongelyk van de waereld. Myn man is zo inschikkelyk.

HANNA.

Ja; in uwe oogen.

Maar zo ik om een' man wenschen zou, die recht goed was, dan moest hy doof en stom zyn, en blind.

CHARLOTTA.

Gy zyt een zottin. Hy heeft my verrukt: hy heeft zelfs, (denk eens hoe teder hy my bemint)

38 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Myn lang uitblyven my niet verweten.

HANNA.

Dat is al veel.

CHARLOTTA.

Hy

heeft zelfs, of ik het had van noden,
My geld aangeboden om te speelen.

HANNA.

Wel! is 't mooglyk?

om te speelen u geld aangeboden!
Och! Mevrouw, 't spyt my dat ik hem beschuldigd
heb. Hy is de beminnlykste man op aard.

CHARLOTTA.

Zo ziet gy 't ook?

HANNA.

Vast. Dus hebt gy nu geen geld van
doen?

CHARLOTTA.

Ja, zekerlyk: is dat vraagens waard?
Hoe eer hoe beter.

HANNA.

Zoud gy het dan met een hartsterking
van duizend Dukaaten kunnen stellen?

CHARLOTTA.

Och! myn lieve Hanna! dat is heerlyk! dat is puik!
Hebt gy ze? geef ze my maar zonder tellen.

HANNA.

Een poos geduld: tegen een ten honderd 's maands,
krygt gy ze binnen een kwartier zonder font.

CHARLOTTA.

Gy zyt een aartige Meid. Zie eens hoe vergenoegd ik
ben.

HANNA.

Wat tooverkracht heeft het goud!

CHARLOTTA.

Duizend Dukaaten! daar kan ik schoon gebruik van
maaken: nu weet ik alles weêr te bedislen.

HAN-

HANNA.

Maar toch niet aan de speeltafel, want wy hebben geen voorraad van Juweelen meer te verwisslen. Best wierden nu terstond uw kleine schulden voldaan.

CHARLOTTA.

Ja;

als myn proces gewonnen is.

HANNA.

Dat heb ik die goede lieden ook gezeid, maar 't zyn altemaal domme schepsels, dat 's wis, Want zy hebben my stout in het aanzicht durven zeggen, dat het proces kan worden verloren.

CHARLOTTA.

Zy zyn zot.

HANNA.

'k Zeg dat meê, 't proces moet wel gewonnen worden, gelyk de Advokaat ons deed hooren... Nochtans.. als nu, ... tegen verbeelding, die zotten geen zotten waren, zo was men gepierd; En, als ons proces, dat al onze hoop is... als dat lieve proces eens verloren wierd?...

CHARLOTTA.

Dat ware om van te beeven!... maar neen; dat kan nooit gebeuren.

HANNA.

Vast niet; ik geloof het ook nimmer. Maar kyk: daar komt die manhafte onbeschofte Mynheer van Randolf: en och! dat is nog veel slimmer, Juffrouw Rinkel volgt hem.

CHARLOTTA.

Laat toch niet blyken dat ik by kas ben.

40 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
A G T S T E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *de Heer van RANDOLF, Juffrouw RINKEL, met Doozen en een Pakje,*
HANNA.

VAN RANDOLF.

G Goeden morgen, Mevrouw.

CHARLOTTA.

Goeden morgen, Mynheer! wel! Juffrouw Rinkel, ik dacht niet dat ik van daag u spreken zou.

Wat jaagt u hier?

Juff. RINKEL.

Niets byzonders, Mevrouw: ik kwam u erinneren zo 't u niet zou verletten....

CHARLOTTA.

Hebt gy wel gerust, Mynheer?

VAN RANDOLF, *zich op een' stoel plaatsende.*

Kort en goed.

CHARLOTTA, *tegen Juff. Rinkel.*

Wat hebt gy

in die doos?

Juff. RINKEL.

Persiaanische Savonetten.

Zy maaken zacht en blank vel.

CHARLOTTA.

Hoe duur?

Juff. RINKEL.

Goedkoop: de

uiterste prys is een ryksdaalder de vier.

CHARLOTTA, *leggende twee Savonetten op de tafel.*
Ik zal'er twee neemen om te probeeren. Betaal ze maar, Hanna.

HANNA.

Ik heb juist geen zier.

Myn-

Mynheer van Randolf, hebt gy niet een' halven ryksdaalder?

VAN RANDOLF, *in al zyn zakken voelende.*

Sacrebleu! waar heb ik het gelaaten?....

Ik heb...ô neen; ik heb geen klein geld, niet anders dan goud.... gouden dukatonnen of dukaaten.

Juffr. RINKEL.

Ik zal 't wel wisselen, Mynheer!

VAN RANDOLF, *met groote drift en verwarring zyn zakken doorzoekende.*

Ik heb immers even-

wel...Ja, ja; het valt my nu by.

Myn domme vlegel liet vast de beurs in myn Domino steeken, maar het zy hoe het zy,

Morgen, Juffrouw, morgen...

Ter zyde.

Die lompe Savonetten!

CHARLOTTA, *tegen Juffr. Rinkel.*

Hebt

ge ook mooye waayers?

Juffr. RINKEL, *terwyl Hanna derzelver pak begint te doorsnuffelen.*

Tot uw bevelen.

Agttien Ryksdaalders die, en deeze vierëntwintig.

CHARLOTTA.

Ik kan

niet zien dat zy zo veel verscheelen.

Twintig voor deeze.

Juffr. RINKEL, *zich bedacht hebbende.*

Nu, ik zal 'er maar afstappen, want ik heb juist geld van doen, Mevrouw.

Zy krygt een andere Doos.

Heeft Mevrouw ook zin in Italiaansche bloemen, zo fraai als men ze ergens vinden zou?

CHARLOTTA, *in de Doos ziende.*

De prys?

42 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Juffr. RINKEL, de Doos overgeevende.

't Half douzyn een Ryksdaalder. Daar is drie douzyn.

CHARLOTTA, *na naauwer overzien der Doos.*

Gy kunt die meê by de reekning zetten.

Hoe veel is 't nu?

Juffr. RINKEL.

Drie douzyn is zes; de Waayer twintig is zesëntwintig; de Savonetten

Een halve, maakt zesëntwintig en een half Ryksdaalder.

CHARLOTTA.

Zo is 't ook. Wat hebt gy nog meer?

Juffr. RINKEL.

Hier heb ik een schoone gouden Tabatiere. Wat dunkt u? die moest gy koopen, Mynheer.

VAN RANDOLF, *zyn Snuifdoos in de band gebad hebbende, steekt die schielyk in zyn' zak.*

Ik snuif nooit.

HANNA, *onder bet doorzien van 't pakje van Juff. Rinkel, daar een heidinnemasker en kleed uithaalende.*

Lieve tyd! een masker. Kyk, Mevrouw een heidinnekleed.

CHARLOTTA.

Laat my zien zonder draalen.

Zy krygt en beziët ze.

Ik bid u, zie, Mynheer van Randolph! onze heidin van gisteren!

VAN RANDOLF, *opgestaan zynde en die beziende.*

De drommel moet my haalen!

Het is natuurlyk die Heidin.

CHARLOTTA, *tegen Juffr. Rinkel.*

Menschlief! wie toch, wie was

die Heidin? Verkoop my geen kool!

Ik wil, ik moet het weeten; toe, zeg het my.

Juffr.

Juffr. RINKEL, *aarzelende.*

Maar, Mevrouw.

CHARLOTTA.

Ik

verhoor daaraan een pistool.

Juffr. RINKEL.

Zesëntwintig en een halve ryksdaalder, en een pistool;
maar gy moet het niemand vertellen.

CHARLOTTA.

Neen, neen; dat zweer ik u.

Juffr. RINKEL, *als ter zyde tegen Charlotta.*

Die Heidin was Juffer Mathilde. Mynheer van Hill kwam 't my bestellen.

Hy gaf me een dukaat, om by den donker de Juffer by hem te brengen, gelyk ik deed.

Ik heb 't aan zyn huis haar aangetrokken, waaröp zy stond met hem naar het bal toe reed.

CHARLOTTA, *zeer verwonderd.*

Mathilde...?

HANNA.

Ons vroom Zusje!

VAN RANDOLF, *lagchende.*

Ik lagch my slap. De sikkfloojer en fyne! wacht u voor gewitte wanden:

Vertrouw voortaan op de fynen. Zy zyn als tontel. Vat het een vonkje, 't raakt alles aan 't branden.

CHARLOTTA, *tegen van Randolf.*

Van Hill ging immers met ons?

Juffr. RINKEL, *tegen Charlotta.*

Hy bragt haar een half uur vroeger t'huis en reed aanstonds weêröm.

CHARLOTTA, *veinzende heen te gaan.*

Leef gezond, Juffrouw.

Juffr. RINKEL.

Maar Mevrouw, ik ben doodelyk om geld verlegen...mag ik...?

CHAR.

44 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

CHARLOTTA.

Kom, kom;

Denk maar om ons proces. Ook heb ik u intrest beloofd,
en gy kunt u op myn woord vertrouwen.

Juffr. RINKEL.

Mevrouw zal, wil ik hoopen, de oude rekening van de
voorige maand wel hebben onthouën.

X Zy beliep met verschoot voor allerlei galanterien, op het
naauwste gesteld,

Honderd drieëndertig en een half.

CHARLOTTA.

Wel accoord. Wat ben

ik nu samen schuldig aan geld?

Juffr. RINKEL, *op haar vingers tellende.*

Honderd drieëndertig en een halve, en zesëntwintig en een
halve ryksdaalder bedraagen

Eenhonderd en zestig; en nog een pistool voor 't ge-
heim. Mevrouw! zo 'k het u zou durven vraagen....

Want, Mevrouw, gy weet dat Kooplui als ik zo niet
uit hun winkel kunnen.....

CHARLOTTA.

Wel, zou ik niet?

'k Zal u een paar dukaaten voor uw moeite geeven. Ik
heb nu geen tyd altoos. Gy ziet

Dat ik uw schade niet begeer: kom morgen, dan betaal
ik u alles met nog twee dukaaten.

Juffr. RINKEL.

Dat was juist niet noodig, maar terwyl 't u nu ongelegen
komt, zullen wy 't by de afspraak laten.

Als wy dan de pistool met de twee dukaaten op agt
ryksdaalders stellen, vinden wy

Somma Eenhonderd achtënzestig ryksdaalders.

HANNA, *tegen Juffr. Rinkel.*

Is het geld

der Savonetten daarby?

CHARLOTTA, *na eenig kort bedenken.*

Ei! dat is al gevallen! Dat 's net taghentig dukaaten!

VAN

VAN RANDOLF, *ter zyde tegen Charlotta.*

Mevrouw

heeft, denk ik, niet vergeeten
Dat ik 'er gaarne veertig op reekening had.

CHARLOTTA, *ter zyde tegen Randolf.*

Gy krygt ze dee-

zen namiddag, wel te weeten.

Juffr. RINKEL.

Heeft Mevrouw nog iets te belasten?

CHARLOTTA.

Neen, Juffrouw Rin-

kel.

Juffr. RINKEL.

'k Blyf uw dienaars en verzoek

Zy gaat naar de deur.

Verders om uw gunst. Morgen kom ik hier by tyds.

HANNA, *de deur openende.*

Myn

lieve Juffrouw, wy vallen niet kloek;
Wy slaapen wat lang.

Juffr. RINKEL.

Dat kan niet scheelen; 'k zal wel
wat wachten.

HANNA.

Dan heb ik 'er niet op te zeggen.

Ik wil u groeten, Juffrouw.

NEGEND E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *de Heer van RANDOLF,*

HANNA.

CHARLOTTA.

N eem dat goed mee, Han-
na, om het terstond in myn kamer te leggen:
En breng ons Chocolate voor Mynheer van Randolf.

Tegen van Randolf.

Wat zegt gy?

VAN

46 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
VAN RANDOLF.

Wel ja;

dat kan geen kwaad.

HANNA.

Maar 't is schier middag. 'k Vrees dat Mynheer een van
zyn middagmaaltyden door de Chocolaad
Geheel zal bederven.

CHARLOTTA.

Gaa heen, Hanna; haast u maar wat;
ik heb myn' tyd van doen. Praat niet tegen.
Daarna moet ik my aankleeden.

Tegen van Randolf.

Kom, Mynheer; ik heb
zo even een printje voor u gekregen.

VAN RANDOLF.

Van wie?

CHARLOTTA.

Van Mevrouw van der Licht. Men is op u
te onvreden.

VAN RANDOLF.

Ha! ik weet..wegens het bal?

CHARLOTTA, *glimlaghende.*

Neen; neen... niet geraaden. Laat ons gaan. Ligt zult
gy een vonnis zien dat u verwondren zal.

VAN RANDOLF, *baar de hand kussende en haar
binnen leidende.*

Ik barst van verlangen.

TIENDE TOONEEL.

HANNA, *hebbende ben nagezien.*

Kinderen menschen! dat's mooi
spul!... wat wil toch dat byzonder vertrouwen?
En dan naar binnen!... maar foei! ik schaam 't my; ben
ik niet een zottin dat ik haar verdacht durf houën?

Einde des tweedeu Bedryfs.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

de Heer VAN MILBACH, MATHILDE.

En weet gy niet waar zy eet?

MILBACH.

o Neen.

MATHILDE.

Afgryslyk! wat

is 'er nog van die Vrouw te voorzien?

Doch neem my niet kwalyk, Broeder, 't geen ik zal zeggen. Gy hebt haar deezen morgen mischien Niet al te zacht bejegend. Myn Zuster is gevoelig en word al ligt tot gramschap gedreven.

Ik ken haar: met hardheid is niet veel by haar uit te richten.

MILBACH.

Geen hard woord heb ik haar gegeven.

MATHILDE.

't Is echter waarschyglyk, dat zy deezen morgen nog wel iets van u zal hebben gehoord
Over haar opspraaklyk uitblyven van van nacht.

MILBACH.

Niets, Zus-

ter, niets.

MATHILDE.

Hoe! niets?

MILBACH.

Geen enkel woord.

MATHILDE.

Nu, dat verwondert my! Ik zou dan wel schier gelooven dat gy 'er ook geen woord van zoud zeggen,

Al

48 DE VROUW NAAR DE WAEREELD,

Al zaagt gy haar (ik weenschte wel dat my dat denkbeeld niet inschoot!) in eens anders armen leggen.

MILBACH.

Ik overwoog nog niet wat ik dan doen zou, terwijl ik dat denkbeeld nog niet heb gevoed.

MATHILDE, *met drift.*

Uitmuntend! terwijl gy dan niet wilt, zo wil ik: ik wil my over 't onbuigzaam gemoed

Van myn verdwaalde Zuster erbermen. 'k Zal vroome lieden te hulp neemen, om haar te leeren

Wat het in heeft, zulk een openbaare ergernis te geeven en zyn' goeden naam zo te ontëeren.

MILBACH.

Maak u niet driftig, Juffer.

MATHILDE.

Ik zou haar buitenspoorige levenswyze op heeter daad Haar ernstig hebben voorgesteld: maar... den gantschen ochtend is die Randolph, die onverlaat, Dat slechte schepsel by haar geweest en... zy is, gelyk ik hoor, al weêr met hem uitgereden.

MILBACH.

Dat weet ik wel, Zuster.

MATHILDE.

Zo!... langs hoe mooyer?..

Kent gy dien Randolph? kent gy zyn inborst en zeden, Dat ge uw Vrouw zo gerust aan hem vertrouwt?

MILBACH.

Ik ver-

trouw haar aan niemand dan haar-zelve alleen.
't Staat aan haar haar gezelschap te kiezen.

MATHILDE.

Ei lieve!.. gy

zyt al te voldoenuend, zo 'k meen;
Dat heet recht onze inschikkelijkheid zo ver toe te geeven, dat het ons bespottlyk zou maaken:

Maar

Maar, myn lieve Broër, zo ik als een goede vriendin u raaden zou, zo pas wel op uw zaaken.

Die Randolph!... konöm, ik waarschuw u voor hem, gelyk ik zelf voor hem ook gewaarschuwd ben...

Een zeer goed vrend van hem, een mensch die altyd waarheid spreekt, dien ik met reden daarvoor ken, Heeft my in vertrouwen gezegd dat ..

MILBACH.

Ik ben 'er niet benieuwd na; ik wil van Randolph niets hooren.

MATHILDE.

Houd u zo bedaard als gy wilt; myn gemoed dringt my u te waarschuwen, al zou 't u verflooren.

Die Randolph (de hemel weet wie en waar van daan hy is, doch daar is zeer weinig aan vast,

Dat kan ik u op myn consciëntie zeggen) die Mynheer Randolph, die ongebonden gast

Staat by uw vrouw al vry wat in een goed blaadje; maar zy... ('t is waar, het is niet te wederleggen,)

Zy is myn zuster;... en 't zy verr' van my, Broeder, iets kwaads van haar achter haaren rug te zeggen.

MILBACH, *ter zyde.*

Ik moet haar nu maar al haar gal laten uitbraaken.

MATHILDE.

Men

kan juist niet merken dat hy tracht Zich behaagchelyk te maaken. Hy schynt onverschillig jegens het vrouwelyk geslacht,

En zyn vrymoedigheid is zelfs in plompheid veranderd; maar och! de zulken zyn 't meest te vreezen.

Eer men 't voorziet, waagen zy een' aanval; en, eer de deugdzaamen dan gewapend kunnen weezen,

Laaten deeze zich door bestormen verovren.

MILBACH.

Wat hoor ik,

Zuster? 'k staa daarvan verstomd.

D

Van

50 DE VROUW NAAR DE WAEREELD,

Van waar is het dat zulk een overdenking een vroomc,
als gy zyt, in de gedachten komt?

MATHILDE.

Ach! men moet de booze waereld wel leeren kennen,
als men zich daaglyks daarvan ziet omringen.

MILBACH.

De booze waereld, zegt gy. Vind gy die dan zo boos?

MATHILDE.

Zo

boos, Broeder; zo boos in alle dingen,
Dat, zo 't aan my stond en myn Tante nog leefde, ik
weér by haar ging woonen.

MILBACH.

Zo!

MATHILDE.

't Is wel waar.

MILBACH.

X Neem nog voor een poos de proef van die booze waereld,
misfchien verzoent gy u nog met haar.

MATHILDE.

Wat? zou ik langer myn deugd aan 't gevaar blootstellen?

MILBACH, *glimlaghende*.

't Gevaar der bestorming fchynt gy te fchroomen.
Wel nu; neem een' gyzelaar en besluit tot de overgave
om dus dat dringend gevaar te ontkomen.
Gaa trouwen.

MATHILDE.

Ik trouwen! ik onnozel meisje! zou ik,
met zo veel zwakheden belaën,
Door myn nachtbraaken een' man niet rampzalig maaken?

MILBACH.

Gy stelt u ook te beklagchlyk aan.

MATHILDE.

Helaas! Broeder! zo gy al myne omftandigheden wist
en door welken geest ik word gedreven!..

MIL-

MILBACH.

Ik weet dat immers, Zuster. Licht heb ik u daar tegen geen kwaad middel aan de hand gegeven.

MATHILDE.

'k Merk het wel; gy spot met my: maar in ernst, ik ben zo ziek-en zwakkelyk, myn lieve man, Dat ik somtyds in 't geheel geen' manspersoon in myn tegenwoordigheid toelaaten kan...

Och!...och!...juist terwyl wy daarvan spreken, ontstaan weder de benaauwdheden, die my zo krenken.

MILBACH.

Arm schaap! wil ik u in uw kamer?..

MATHILDE.

Vooräl niet! Gy in myn kamer!..wat zou men daarvan denken?

MILBACH.

Dan zal ik de meid roepen,

MATHILDE.

Neen blyf: ik zal 'er nog wel heen kruipen. Maar volg my toch niet, Vooräl niet; Broeder! hoort gy 't wel? 't zal wel schielyk overgaan, gelyk meermaalen geschied, Dan kunt ge, als 't u gelieft, thee by my komen drinken, zo Zuster tot dien tyd toe uit mogt blyven.

T W E E D E T O O N E E L.

De Heer van MILBACH, alleen.

Die doortrapte huichlaares!..en echter kan haar lastertong myn gerustheid byna verdryven.

Randolfs slechtheid, zyn herhaald bezoek, 't gestadig uitblyven daar hy myn vrouw toe verleid...

Maar neen; het is niet anders dan haar drift tot hazard-spel, haar los-en onbedachtzaamheid,

Waardoor...och! myn liefde tot haar is onuitsprekelyk en tot den graad van verzotheid gerezen;

52 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

En zy... zou zy my zo snood mishandelen?...neen,
dat's onmoglyk; dan moest zy een monster weezen.

DERDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, HANNA.

Wat is 'er? MILBACH.

HANNA.

Ik kom van u, Mynheer! hooren, wat
ge in myn' toestand zoud doen.

MILBACH, zuchtende.

Van my? waartoe?

HANNA.

Waarlyk, Mynheer; gy brengt my in verlegenheid.

MILBACH.

Waar-

door?

HANNA.

Gy vraagt my dat zo droef te moê.

Neem eerst een luchtiger gelaat aan, en vraag het my
dan.

MILBACH.

Ach!

HANNA.

Mynheer! Hanna wierd uw vertrouwde.

Ik ken haar; zy is goedhartig; zy genoot weldaaden
van u; maar 'k weet dat het haar berouwde

Dat gy haar van zucht tot zelfsbelang kunt verdenken.

MILBACH.

Zy

zy daaröver geenszins bezwaard.

De bedenking van haar, die ge my voorstelt, is een be-
wys der braafheid van haaren aart;

Maar,...myn staat in de waereld is om weldaaden te
doen; de haare om die te mogen ontfangen.

Zo

Zo kiesch een grootmoedigheid voegt aan haaren staat
niet: dies mag zy het oog slaan op haar belangen.

HANNA.

Dan is 't wel. Mynheer gelooft derhalven dat Hanna
haar eigen geluk niet hooger schat
Noch liever heeft dan uw geluk, al was het zelfs dat ge
my dien ring niet geschonken had.

MILBACH.

Ik geloof dat volkomen en eisch te gelyk een nieuw
bewys van uw oprechtheid te krygen...
Kent gy Randolfs knecht?

HANNA, *verschrikt*.

Ik?

MILBACH.

Hoe schrikt gy zo?

HANNA.

Och!

ik ben verbaasd schrikächtig. 'k Zal u niets verzwynen.
Denk geen erg, Mynheer. 't Is tusfchen my en hem nog
niet verder dan enkel vryen.

MILBACH.

Hoe? hy...

HANNA.

'k Had myn reden om zulks door afkeerigheid niet bot
af te breeken, en bediende my
Van die gelegenheid om naar zyn' Heer onderzoek te
doen.

MILBACH.

Juist dat zocht ik u op te leggen.
Wat heeft hy zich van hem laten verluiden?

HANNA.

Nu, (Myn-

heer, neem niet kwalyk dat ik 't zo durf zeggen)
Nu denk ik dat gy de nieuwsgierigheid der vrouwen
niet op de lyst van haar fouten stelt.

54. DE VROUW NAAR DE WAERELD,
MILBACH.

Tot de zaak maar.

HANNA.

Wel nu. 't Bericht is niet zeer gunstig. Hoor toe dan wat de knecht heeft verteld.

Zyn Heer is een speeler, die zekere kunstjes verstaat, waardoor hy als een baron kan leeven:

Hy-alléén versterkt Mevrouw in de zucht, waardoor zy onweêrstaanbaar tot speelen word gedreven:

Hy heeft haar reeds verschrikklyk veel afgewonnen, en hy... och! het ovrige is al te slecht.

MILBACH.

Onbewimpeld; ik wil het weeten. Spreek recht uit.

HANNA.

Wel

dan, Mynheer. Naar 't zeggen van den knecht Durft zich Randolf wel eens beroemen of iets ontvallen laten van zeeke gemeenzaamheden...

MILBACH.

Die rekel!... maar 'k moet myn' toorn weêrhouden. Hanna, gy blyft de plaats van myn vertrouwde bekleeden. Ik houd u daarvoor... all' wat ik van Randolf hoor geloof ik wel, maar wat betreft myn vrouw, Zy is nog onschuldig, dat stel ik zeker.

HANNA.

Ik ook zo vast dat ik 'er op sterven zou.

MILBACH.

Geen verkiezing voor zyn' persoon, geen onverschilligheid omtrent het geen men van haar mogt meenen Is de oorzaak dat zy tot elks verwondering dien bedrieger zo veel gunsten schynt te verleenen.

Zy is daartoe gedwongen, die ongelukkige! omdat zy hem niet af beraalen kon.

Voor een uur hoorde ik dat hy gisteren avond van haar wel vyfhonderd dukaaten won,

Die

Die zy hem nog schuldig is. De begeerte om weêr te winnen het geen zy aan hem heeft verloren,
 En vrees dat zy van hem daar om gemaand zal worden
 en ik daarvaniets mogt komen te hooren,
 Brengen haar in de noodzaakelykheid, dat zy dien schoft,
 dien zy anders versoeijen zou,
 Somtyds wel dulden en beleefd bejeegnen, ja zelfs vleien moet.

HANNA.

Och! die arme Mevrouw!

MILBACH.

Tot zo verre vernedert ons die vervloekte dobbelzucht,
 die bron van duizend ongelukken;
 Maar ik hoop die rampzalige de klaanwen van dat verachtlyk schepsel nog van daag te ontrukken.
 De gelegenheid is voor handen: hy komt hier speelen.
 Ik zal, ongemerkt en bedaard,
 Hem in alles gadeslaan; en, als zich 't minst bedrog in zyne behandeling openbaart,
 Dan wil ik hem ten toon stellen... maar, zo ik hem zich als een' begunstigd' minnaar zie gedraagen,
 Dan zal ik... doch waartoe my te kwellen en met zulke haatelyke gedachten te plaagen?
 Hy is een logenaar: ik ken dat boevengebroed, het welk uit een snoode glorigucht
 De kuischheid en deugd der beste vrouwen dikwils verdacht maakt en brengt in een kwaad gerucht,
 Om door zelfverzonnen schandelyke vertellingen, zonder daarvan het gevolg te vreezen,
 Braave mans ten spot te stellen...

HANNA.

Zacht, Mynheer: 'k hoor iemand. 't Schynt de klerk van d'Advokaat te weezen.

56 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
VIERDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, HANNA, LUCAS.

Brengt gy 't vonnis? MILBACH.

LUCAS.

De copy, Mynheer.

MILBACH.

Geef.

LUCAS.

Daar is 't,

Mynheer: maar... ik ben de klerk, en altoos...

MILBACH.

Ik versta 't. Zie daar, dat's voor het afschrift.

LUCAS, *willende beengaan.*

Uw onder-

daanige dienaar.

MILBACH.

Wacht nog een poos.

Hy ziet het papier door, bedenkt zich een weinig en vervolgt, by zich-zelven.

Het is hard; maar naar allen schyn zeer nuttig om myn hoop op haar verbetering te verkrygen:

Wat zeg ik? 't is zelfs noodig om haar en my gelukkig te maaken.

Tegen Lucas.

Ik beveel u het zwygen.

LUCAS.

Ik ben een klerk van een' praktizyn en die moet zwygen kunnen van alles wat hy zag.

MILBACH.

Gy zult my verpligten.

LUCAS.

Mynheer! ik ben een klerk, die volgens zyn geweeten niet vermag...

MIL-

MILBACH.

Wees daaröver niet bezorgd, Mynheer; 't is immers geen gewetens zaak.

LUCAS.

Men zou geen' klerk verschoonen...

MILBACH.

Genoeg daarvan; kom by me in myn Cabinet: ik zal den klerk en 't geweten beiden beloonen.

V Y F D E T O O N E E L.

HANNA, *alleen.*

Wat zou hy voor hebben? is 't proces gewonnen of verloren? zegt hy my niet metäl?
My, zyn vertrouwde?... maar welk een vreemd figuur komt daar insluipen? wat of dit weezen zal?

Z E S D E T O O N E E L.

De Heer van Hoogwoud, HANNA.

HANNA, *na den Heer van Hoogwoud van rondöm naauwkeurig te hebben gezien.*

Mynheer, wat hebt gy te verzoeken?

HOOGWOUD.

Ik heb niets te verzoeken.

HANNA, *met een' schrampren lagch.*

Wat hebt gy dan te beveelen?

HOOGWOUD.

Ik heb niets te beveelen.

HANNA, *lagchende.*

Wat dan?

HOOGWOUD.

Is Mynheer t'huis?

HANNA.

Ha!

ik dacht wel het moest ergens aan scheelen.

58 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Niets te verzoeken; niets te beveelen; daar is toch iets te vraagen: nu, vraag my dan maar.

HOOGWOUD.

In één woord, is Mynheer t'huis?

HANNA, *bem nasprekende.*

In één woord, Mynheer is t'huis.

HOOGWOUD.

Ik wil hem spreken.

HANNA.

Gy spreekt klaar.

Na eenig stilzwygen.

Gy moet wachten; hy heeft belet ... Mynheer, ik heb de eere niet uw' aanzienlyk' persoon te kennen.

Men moet nogtans elkaër leeren kennen opdat men weet of wy vrienden of vyanden bennen,

Daarom vraag ik u: zyt gy een vriend, die geld brengen, of een vyand, die geld haalen komt?

HOOGWOUD.

Ik ben vriend en vyand.

HANNA.

Dat's dubbelzinnig, spreek duid-

lyk.

Hoogwoud gaat naar een' Leuningstoel, die achter op het Tooneel staat, en zet zich neder.

'k Zie, gy schynt moê.

Vergeefs eenig antwoord hebbende afgewacht.

Zyt gy verstomd?

Niet één woord!... kort en goed, Mynheer: zeg, komt gy brengen of haalen? waartoe zyt gy hier verschenen? Zo 't uw oogmerk is om te brengen, dan beloof ik u dat men u straks gehoor zal verleen.

He! He!... 't is of by die koude Groenlandsche hounding de vorst my door de gewrichten gaat...

Mynheer!... de trekken van uw deftig wezen hebben waarlyk met eens crediteurs gelaat

Zo

Zo volmaakt eene overëenkomst en gelykenis als het
 één dropje water met het ander.

HOOGWoud.

Zo veel gefnaps niet.

HANNA.

Wel! ik spreek niets dan ter zaak

en met veel overlegs. Scheeren wy malkander?

Gy moet ook weten dat ik kamenier van Mevrouw
 ben, en een kamenier heeft het recht...

HOOGWoud.

Ik ben een vyand van snaterende kamenieren...

HANNA.

Zo; nu

hebt gy toch iets gezegd.

HOOGWoud.

En van 't gasten en brasfen, dat hier in huis omgaat.

HANNA.

Dat

is uit uw gelaat wel af te méeten,

Maar toch verftandig...

HOOGWoud.

Geen lofpraak, zeg ik.

HANNA.

't Is wel:

gy zult dan weten, Mynheer...

HOOGWoud.

Ik wil niets weten.

HANNA.

Dat is waarlyk veel! maar met verlof; is het om my
 des te meer uit te hooren, Mynheer,

Of om dat gy niet nieuwsgierig zyt, dat gy niets weten
 wilt?

HOOGWoud.

Zwyg maar ftíl en vraag niet meer.

HANNA.

't Is om dol te worden: 'k ben nog even wys. Wat
 jaagt u eigenlyk hier? wat hebt ge 'er verloren?

Of

60 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Of zyt gy ligt nevens Mynheer tot mededirecteur van
het een of 't ander fonds verkoren?

Ik heb zo wat van een nieuw fonds hooren rammelen,
dat goed was naar uiterlyken schyn.

Ho! ho! daar schiet my iets in.

Ter zyde.

Ligt dat Mevrouw om
een Obligatie zal geroepen zyn,
Die zy buiten my pasceerde.

Overluid.

Gy zyt immers geen Stads

Bode?

Hy schud het hoofd.

Niet!...de hemel zy geprezen!..

Ik beefde reeds...nu wat dan?...daar heb ik 't...gy
zult waarschyglyk voor ons een geluksbode weezen.

De hoop dat wy een' schat mogten vinden, of gered wor-
den door een onverwacht geluk,

't Welk van den hemel op ons zou neêrdaalen, heeft
al lang ons ondersteund in onzen druk.

Gy zyt ligt een goudmaaker... of heeft Azie zich onzer
erbermd, en u herwaarts doen trekken,

Om door uwen Oostindischen rykdom onze Europe-
aansche nooddrift voor elk te bedekken?

In dat geval zou 't ons zeer vermaaklyk zyn de rechte
waardy der buitenlandsche munt,

Die gy medebrengt, te leeren kennen... ook niet?... nu,
wat dan? 't is of gy niet spreken kunt.

Geen enkel woord!... zo stom als een visch?...gy maakt
my raazend, ik wil; ik kan 't niet langer verbergen.

Is 't niet kwaadaartig de onschuldige nieuwsgierigheid
van een onnozel meisje zo te tergen,

En haar dan nog zo schots te bejeegnen?

HOOGWOUD.

Dat is billyk.

HAN-

HANNA.

Ha!

daar is eindlyk weêr een woord.
 Nu niet meer te vraagen; wacht maar wat; ik gaa
 Mynheer haalen, want zo dra hy heeft gehoord
 Van iemand, dien ik moet zeggen geen' naam te heb-
 ben, komt hy vast terstond op dat mislyk teeken.

Z E V E N D E T O O N E E L.

*De Heer van Hoogwoud, zittende achterop het
 Tooneel in een' Leuningstoel; de Heer van MIL-
 BACH de deur inkomende, door welke HAN-
 NA naar binnen wil gaan.*

Waar heen?

MILBACH.

HANNA.

Och! Mynheer? 't is goed dat gy komt.

MILBACH.

Waar-

om?

HANNA.

Een man, een raar slag van een' man wil u spreken.

MILBACH.

Wat moet hy hebben?

HANNA.

Ik heb hem niet ter degen kunnen
 verstaan, want die prettige man
 Praat zo drok en rabbelt zo schiellyk dat men schier geen
 enkel woord tegen hem spreken kan.

MILBACH.

Wie is 't?

HANNA.

Dat weet de hemel.

MILBACH.

Heeft hy lang gewacht? waar is hy?

HAN-

62 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
HANNA.

Hy

is zo even eerst gekomen.

Ziet gy hem nog niet, Mynheer?..

Zy wylt op den Heer van Hoogwoud.

Daar in dien hoek heeft hy

zyn gemak in een' leuningstoel genomen.

MILBACH, *den Heer van Hoogwoud ziende, die te gelyk opstaat, en naar hem toekomt.*

Ach! zyt gy het? en wacht ge op my?

HOOGWOUD.

Geen compli-
menten. Zy walgen my, ik was ze lang moê.

MILBACH.

Ik heb u met verlangen verwacht.

HOOGWOUD.

Nu hebt ge my hier.

Hy ziet dat Hanna hen poogt te beluisteren, en vervolgt tegen Hanna.

Gaa

heen; gaa naar uw kamer toe.

Ik kan geen luistervinken veelen.

HANNA.

Maar Mynheer...

HOOGWOUD.

Geen

praatjes; doe 't geen ik zeg. Ik heb myn reden.

HANNA, *tegen den Heer van Milbach.*

Belast gy het, Mynheer?

MILBACH.

Gaa voor een poos naar binnen.

HOOGWOUD.

Voort

maar! waartoe zo veel omstandigheden?

HANNA, *in 't beengaan.*

Wat of die man zich al inbeeld!

AGT.

A G T S T E T O O N E E L.

De Heeren van Hoogwoud en Milbach.

H O O G W O U D.

Waar is uw vrouw?

M I L B A C H.

Zy reed

tusſchen twaalfen en eenen uit:

't Is nu vyf uren, en nog wacht ik op haar weder-
komst.

H O O G W O U D.

Dat is een houding die niet fluit.

Zy is echter beter dan haar zuster.

M I L B A C H.

O Ja; maar dat troost

my niet genoeg: ik zou wel wenschen

Dat zy volmaakt was.

H O O G W O U D.

Dat is een buitenspoorige wensch:
waar vond men immer volmaakte menschen?

M I L B A C H.

Ik meen niet geheel zonder eenig gebrek, maar zo vol-
maakt als men ergens vrouwen heeft.

H O O G W O U D.

Dat wenschte ik ook.

M I L B A C H.

Ik ben nog niet moedeloos. Zeker
denkbeeld, dat my door de zinnen zweeft...
Sommige maatregels... maar genoeg daarvan. Bedrieg
ik my niet, zo zal ik nog overwinnen.

H O O G W O U D.

Spreek klaar.

M I L B A C H.

Ik zal. Die 't groot oogmerk heeft van een
verdooldé vrouw te verbeetren, moet dus beginnen.

De

64 DE VROUW NAAR DE WAEREELD,

De man moet zich wachten van haar, verwyttender wyze, iets te zeggen: hy moet met beleid

Zich van den besten kant doen zien, en zyn verstand paaren met de vuurigste tederheid.

Tegen zo veel mislagen als hy van zyn vrouw bemerkt, moet hy, wil hy haar daarvan geneezen,

Zo veel braave behandelingen van hem overstellen.

HOOGWOOD.

Goed.

MILBACH.

En

dit kan 't gevolg dan weezen.

Zy maakt nu of dan een vergelyking van haar handelwyze by die van haar' man.

By die opmaaking vind zy zich zo ver ten achteren dat zy daaraan niet twyflen kan.

Dan komt de schaamte, en verwytt haar haar verkeerdheid; dit doorgriefft haar ziel met innerlyke smarten.

Een greintje deugd, 't welk de natuur door des hemels milde goedheid doorgaands plant in alle harten,

Doch 't welk tot nu toe in het haare geen' wasdom kreeg, begint wortel te schieten, en spruit

En breid zich door een gelukkige aankweeking en bekwaame leiding allengskens meer uit,

En vervult van tyd tot tyd haar gantsche ziel.

HOOGWOOD.

Ja, die ze

deleer is goed, 'k wil ze niet weêrleggen:

Maar ik lagch met al die fraaije spreuken. De groote zaak is veel te doen en weinig te zeggen.

MILBACH.

Stil; ik hoor gerucht... zy zal 't zyn.

Hy kykt door een schreef van de deur.

Zy is 't! zy is

't!... zy vliegt voorby... met uw verlof, Mynheer; Ik kan niet nalaaten haar eens toe te spreken. Vertoef een poos, ik ben aanstonds hier weêr.

NE-

NEG ENDE TOONEEL.

De Heer van Hoogwoud, alleen.
 De man is goed, dóór en dóór goed, ja al te goed;
 maar zwakheid word wel eens voor goedheid ge-
 nomen.

Al te toegeevend deugt zo min als al te gestreng te zyn...
 maar hoe! 'k zie hem reeds wederkomen.

TI ENDE TOONEEL.

*De Heer van Hoogwoud, de Heer van
 Milbach.*

ZMILBACH, in 't opkomen by zich-zelv'.
 Zonder my één woord toe te spreken!... dat griest
 my; nooit wierd my het hart zo pynlyk doorboord.
 Zou 't uit schaamte zyn? zou het onbedachtzaamheid
 weezen? of spruit zulks uit verächtning voort?..
 Och! ik overleg, ik doe vast all' wat ik kan om den
 argwaan geen plaats in myn' geest te geeven;
 En mischien word in 't geheim met myn goedhartig-
 heid door haar en anderen de spot gedreven.

HOOGWOUD.

Hoe zo onrustig? wat is 'er?

MILBACH.

Ach! op het tydskip dat ik,
 door het zoet denkbeeld geveleid
 Van haar tot bedaaren te brengen, haar te gemoet liep
 met de vuurigste tederheid...

HOOGWOUD.

Wel nu?

MILBACH.

Zo ontwykt ze my en zag my over 't hoofd
 alsöf zy my nooit gezien had voordeezen.

HOOGWOUD.

Dat kan niet zyn uit verächtning; dat is onmooglyk;
 het kan niet anders dan uit schaamte weezen.

E

ELF.

66 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
ELFDE TOONEEL.

*De Heer van Hoogwoud, de Heer van
MILBACH, HANNA.*

W *MILBACH.*
aar bleef zy, Hanna?

HANNA.

Zy vloog naar 't vertrek,
daar 't gezelschap al zat.

HOOGWOUD.

Naar haar speelparty toe?
En dat zonder haar' Gemaal eens toe te spreken!

HANNA.

Men

wachtte haar en was 't wachten al moe.
Dus kon zy niemand toespreeken.

HOOGWOUD.

Foei! dat deugt niet:

dat kan 'er niet dóór.

*HANNA, tegen den Heer van Milbach ter zyde,
toonende dat zy iets wil vraagen aangaande
den Heer van Hoogwoud.*

Maar, Mynheer! om wat reden?..

MILBACH, ter zyde tegen Hanna.

Hy is myn boezemvriend; hy mag alles weeten, hoor
ren en zeggen.

HANNA, ter zyde tegen den Heer van Milbach.

Zyt gy daarmee te vreden,
't Is my wel; maar 'k vind het wonderlyk.

MILBACH.

Nu ver-

ders?

HANNA.

Van Mevrouw? wel, nu maakt zy reeds party.
De Generaal Trommer zal van daag de bank houden.

MIL-

MILBACH.

Wat zegt ge?

Trommer? is die daar by?

HANNA.

Wel heden! heeft Mynheer hem niet gezien? Hy kwam immers met Mevrouw. Zy heeft by hem gegeten.

MILBACH.

By den Generaal Trommer!

HANNA.

Ja toch, Mynheer. Zo terstond heeft zyn kamerdienaar 't my doen weten.

MILBACH.

Welk een onbezonnenheid!

HANNA.

't Gezelschap is talryker dan ooit van allerlei je liën.

Ik denk dat zy hebben voorgenomen om Mevrouw van daag eens in al haar kracht te zien.

MILBACH.

'k Zal my die gelegenheid niet laten ontgaan. Waar is Randolph?

HANNA.

Ik heb hem nog niet vernomen.

Hy word terstond verwacht. Mevrouw beval my hem binnen te brengen zo ras hy is gekomen.

HOOGWOUD.

Ik sta verbaasd.

MILBACH.

Geduld! in het kort zal alles zich openbaaren... maar wie komt daar aan?

HANNA, *door een schreef der deur ziende.*

Stil, Mynheer! hy is het zelf.

MILBACH.

Hanna, gy moet nu maar ten eersten met hem naar binnen gaan.

68 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
TWAALFDE TOONEEL.

VAN RANDOLF, HANNA, *de Heer van MILBACH en de Heer van HOOGWOUD, aan de eene zyde achterwaarts, zodat zy door van Randolf in 't geheel niet worden gezien.*

HANNA, *van Randolf te gemoet loopende, zo dra by even binnen de deur is.*
Och, Mynheer, wat is 't goed dat gy komt! hoe laat gy uw lang wegblyven 't gezelschap zo verveelen?
VAN RANDOLF.

Waar is zy?

HANNA.

Wie? Mevrouw?

VAN RANDOLF.

Wie anders?

HANNA.

Zy is reeds aan

't werk met het gezelschap.

VAN RANDOLF, *schielyk heenloopende.*

Nu al aan 't speelen!

HANNA, *hem achterna roepende.*

Repje, Mynheer, repje! de tyd is kostelyk.

MILBACH.

Tegen Hanna.

Die schoelje! gaa

binnen; ik volg terstond.

DE RTIENDE TOONEEL.

De Heeren van HOOGWOUD en van MILBACH.

HOOGWOUD.
Onbeschaamde Galgebok! het is goed dat ik u zie.
Gy loopt my van-zelv' in den mond.
Maar, Guit, 't word tyd dat men u outmomt.

MIL-

MILBACH.

Vertoorn u niet te zeer.

HOOGWOUD.

Kent

hy u... of kent gy malkandren?

MILBACH.

Hy heet van Randolf.

HOOGWOUD.

Van Randolf! hy is een flechte
kaerel, een beurzensnyder onder andren.

MILBACH.

Wat zegt ge? hoe weet gy dat?

HOOGWOUD.

Gaaf zy om met zulk
een Canaille! foei! 't is al te gemeen.
Hoe komt ze daartoe?

MILBACH.

Betoom uw gramschap; zy is al
te hevig, kom; gaan wy t'saamen heen.
Men mogt ons hier overvallen.

HOOGWOUD.

Gy hebt gelyk; en dat
was niet goed: daar moeten wy voor waaken.
Wacht maar, asfurante Schobbert! wacht maar: Hoog-
woud zal u verleeren valsche wissels te maaken.*Einde des derden Bedryfs.*

70 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
VIERDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.

*De Heer van HOOGWOUD, de Heer van
MILBACH.*

MILBACH.
't Is alles in gereedheid, en op 't request om den guit
vast te zetten is reeds fiat.

HOOGWOUD.
Goed; goed. Hoe maakt het uw Vrouw?

MILBACH.
Zy was zo
woedende, dat zy zich in 't geheel niet bezat.
Ik was getuige van haar verlies en van van Randolfs be-
drog en zyn diefschtige treken.
Zy dacht dat ik 'er van zeggen zou, maar haar beschaamd-
heid en berouw beletten my het spreken,
Al had ik het willen doen.

HOOGWOUD.
Gy zyt te goed, Mynheer;
te goed.

MILBACH.
Ik kon myn hart niet weêrstaan:
't Liep over van liefde en deernis. Ô! Wist zy hoe lief
ik haar heb!

HOOGWOUD.
Ik ben met u begaan.
't Is alles goed; maar al die groote inschikkelijkheid
deugt niet om haar drift naar 't spel te verkoelen.
Goed rond, goed Zeeuwsch: om klaar te spreken; zy
moet zo hard aangetast worden, dat zy het kan voelen.

MILBACH
Niet echter met geweld; dat ontsteekt het hart in toorn;
dat baart haat en wederspanningheid.

Ik

Ik heb myn maatregelen genomen, en, die opvolgende met voorzichtig beleid,

Zal ik myn oogmerk bereiken of ten minsten haar weêr-
zin tegen my geenszins gaande maaken.

Zy zal den afgrond der elende voor zich gaapen zien,
dien zy zo onbedacht durft genaaken.

Zy zal overtuigd worden van haare onreedlyke handel-
wyze jegens my... maar zacht...

Ik hoor iemand... zy is 't. Ik bid dat ge in myn ge-
weerkamer of Cabinet my verwacht.

HOOGWOUD.

Dat 's wel; maar gy moet haar ter degen de waar-
heid...

MILBACH.

Zy komt... toe, ras toch in 't Cabinet gesloopen.

T W E E D E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *verstoord en schielyk opkomende,*
gevolgd van HANNA, *de Heer van MILBACH,*
ter zyde geweken.

Mevrouw!

HANNA.

CHARLOTTA.

Laat my begaan.

HANNA.

Zo wilt gy ons dan ver-
laaten?

CHARLOTTA.

Ik moet wel.

HANNA.

Waar heen zult gy toch loopen?

CHARLOTTA.

Och! 'k weet het niet... maar ik moet... waar is Myn-
heer van Milbach?

72 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

HANNA.

Nog niet weêrgekomen.

CHARLOTTA.

Dat's goed.

Ik ben bang voor hem; ik beef voor zyn gezicht.

HANNA.

Gy

beeft voor hem! heeft hy u ooit stuursch ontmoet?

Hy is immers de goedheid-zelve.

CHARLOTTA.

Och! Hanna! dat is

van myn vrees voor hem de allersterkste reden.

Ik, verwerplyk schepsel, durf de oogen tot hem niet opslaan. Zyn goedheid, al zyn toegeeflykheden...

Foei! dat vervloekt dobbelen!.. Ik dacht myn geluk en ook het zyn daardoor hersteld te zien...

Vergeefs... dat denkbeeld, myn geld, alles is weg...

't zyn valsche speelders... neen, 't zyn eerlyke liën:

't Is alles aan myn ongeluk, myn heete drift en aan myne onbezonnenheid toe te schryven.

HANNA.

Maar, Mevrouw, zo gy met ernst dat speelen verzeide, zou 'er dan nog geen middel overblyven?..

CHARLOTTA.

't Is te laat, myn lieve Hanna, te laat. Gy weet alles niet; gy weet niet all' wat 'er schort.

Gy weet de eigentlyke reden niet, die my heden in de grootste vertwyffeling stort.

Zo even was het, dat een van myn mans goede vrienden my in vertrouwen kwam openbaaren,

Dat hy door een zwaar banqueroet al zyne Effecten uit nood met schulden heeft moeten bezwaaren,

En dat die vreemdeling...

HANNA, *den Heer van Milbach ziende.*

Daar is Mynheer.

CHAR-

CHARLOTTA.

Ik voor

de oogen van myn' man te verschynen!.. Neen.

*Zy wil weggaan.*MILBACH, *toetreedende en haar wederhoudende.*Hoe! gy wilt my niet meer zien en ontvlucht een' man,
die u oprecht bemint! waar zult gy heen?*Zy, zonder hem te durven aanzien, poogt
hem te ontkomen.*

Neen, 'k duld niet dat ge my ontwykt.

CHARLOTTA, *nog zonder hem aan te zien.*

Gy moet, en

tevens deeze zachtheid en goedwilligheid staaken.

MILBACH.

Zy drukt myn aandoeningen maar ten deele uit. Ach!
waartoe tracht gy nog u van my los te maaken?

't Zal niet gebeuren; ik laat veelêr het leven.

CHARLOTTA, *als vooren, terwyl zich Hoog-
woud vertoont.*

Ik zal dan

blyven, maar, 'k zeg 'er u by,

Al de gestrengheid van uwe gramschap...

MILBACH.

Gy voldoet

my...

CHARLOTTA, *zich naar hem toekeerende.*

Ha! verleider? gy spot met my.

DERDE TOONEEL.

CHARLOTTA, *de Heer van Hoogwoud,
de Heer van Milbach, Hanna.*

HOOGWOUD.

Dat lykt 'er na: ik hoor dat gy blyft. Het betaamt
ook een Vrouw haar' Gemaal gehoorzaam te weezen.

E 5

CHAR-

74 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

CHARLOTTA.

Ach! gy zyt die Crediteur. Wel dan. Ons bitter ongeluk is uit myn verkwisting gerezen.

Zy is het, die deez' braaven en liefderyken man gemaakt heeft tot uwen schuldenaar.

HOOGWOUD.

Dat zou kunnen zyn.

CHARLOTTA.

Derhalven hangt onze ondergang van u af.

HOOGWOUD.

Dat is nog niet zo klaar.

CHARLOTTA.

Ach! zo ik minder te beschuldigen en het mededoogen u niet geheel ware ontweken,

Ik zou my voor uw knieën nederwerpen, u de voeten kussen en u om deernis smeeken.

HOOGWOUD.

Dat niet, dat niet. Het is een laage ziel, die door den ramp geheel word ter aarde geveld.

Ik wil wat geduld neemen, zie daar myn hand: maar wees voortaan dan zuiniger op uw geld.

Daar moet zo veel niet verteerd worden; dat is niet goed.

CHARLOTTA, weenende.

Ach, weldadige Heer! kunt gy vertrouwen...

HOOGWOUD.

Weg, weg; dat ben ik niet; maar, dit kan ik zeggen, het is my lief zulke twee traantjes te aanschouwen;

Die doen waarlyk veel meer dan dat nederig compliment van weldadige heer my aan.

MILBACH, met ontroering baar de band willende kussen.

Ach! myn Liefste!

CHARLOTTA, weenende en baare band te rug trekkende.

Ik nog uw liefste! gy maakt my zo beschaamd, dat ik het niet meer uit kan staan.

HOOG-

HOOGWOUD.

Daar moet ook niet zo brillant geleefd noch den gantschen dag met praal en opschik worden gesleten.

Ons Mevrouwje moet het my niet kwalyk neemen; ik zeg wat ik denk, ik spreek naar myn geweeten.

Dat brillant leeven, dat koopen van alle nieuwe snofjes is verkwisting, dat is vast;

En een moedwillige verkwister is een gek, dien men, gelyk een' ongebonden' gast,

Die zich tot den bedelstaf brengt, met roeden moest tuchtigen, ja gerust moest verzuipen kunnen,

Omdat hy zyn Crediteurs berooven durft van 't geen zy door zuuren arbeid hebben gewonnen.

MILBACH, *verlegen*.

Mynheer!

HOOGWOUD.

Niet te Mynheeren: myn tong is nu los; myn aart is oprecht; ik spreek onverbloemd,

En ben niet driftig. Verders moet 'er nooit weer gedobeld worden of gespeeld, zo men 't noemt.

Het betaamt immers niet willens en blindelings den gaauwdieven 't geld in den buidel te jaagen.

Elk dobbelaar begeert zynes naasten goed. Wint hy, dan mag het den naam van steelen wel draagen;

Verliest hy, dan aan 't vloeken: en steelen en vloeken is 't werk van canaille, en dat's niet goed.

CHARLOTTA, *bedeesd*.

Ik zal nooit weêr dobbelen, 'k beloof het u.

HOOGWOUD.

Weet ook

dat gy nooit weder by u dulden moet
Die hekspringers, die bonton kwibusfen die hun hofpoo-
gen te maaken by getrouwde vrouwen.

Eerlyk te zyn is wel het voornaamste, maar al ons ge-
drag moet ons ook voor eerlyk doen hou'en.

CHAR-

76 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

CHARLOTTA.

Men doet my onrecht, Mynheer, indien men zich van my ten deezen opzichte iet kwaads verbeeld.

HOOGWOUD.

Dat geloof ik. Eindelyk gy moet, in plaats van 't volk, 't welk tyd en eer en geld u ontfleelt, In plaats van die ondankbaare, die woeste slampampers... of hebt gy geen kinderen in leven?

CHARLOTTA, *voor zich nederziende.*

Ja; twee... uit myn eerste huwelyk.

HOOGWOUD.

En waar zyn die?

CHARLOTTA, *verlegen.*

Zy

zyn...

MILBACH.

Zy zyn ter opvoeding gegeven

Aan een vroom en braave Juffer, hier in de buurt: zy is de Weduw van een' Predikant.

HOOGWOUD.

Dat is onbetaamlyk: men moet zyne kinders zelf opbrengen; dat is de rechte trant.

Die kinders onder uw oogen op te voeden zou u veel min dan al die panlikkers hindren.

Maar... het komt my vóór alsóf onze Mevrouw zich schaamde gezegend te weezen met twee kindren...

Foei! foei! dat lykt nergens na.

CHARLOTTA, *droefgeestig.*

Ach! onbarmhertig

mensch! gy verscheurt my het harte; ik beken

Dat ik myn' pligt verwaarloosd heb en de grootste oorzaak van myns Gemaals ongelukken ben;

Ja zelfs moet ik belyden dat ik uit ydele verkeerdheid my myner kinderen schaamde:

Maar ik zweer u dat ik hen zo lief, zo hartlyk lief heb als 't ooit de braafste Moeder betaamde;

En

En ik wil myn' Gemaal op myn knieën...

HOOGWOUD, *baar wederhoudende.*

Niet te knielen;

niet te zweeren; dat eisch ik niet:

Dat ware onbillyk. Recht toe; ja en neen. 'k Wil maar dat all' wat rechtmatig is hier geschied'.

Die ligt zweert zal ook ligt liegen. Ik ben gewoon de waarheid te zeggen en nimmer te veinzen.

Niemand neem' my dat kwalyk! Vaar wel!
tegen Milbach.

Kom, gaa

eens met my in plaats van zo droefgeestig te peinzen.

VIERDE TOONEEL.

CHARLOTTA, HANNA.

HANNA.

Mynheer de Crediteur! Gy hebt ons braaf de metten gelezen.

CHARLOTTA.

Mynheer van Milbach gaat!

Hy scheen my te minnen, toen hy kwam, daar hy my nu zonder eenige aandoening verlaat.

Ik vrees, ik vrees dat die wreede vreemdeling door zyn gesprek my 't hart myns Gemaals af zal troonen;

Hy zal onderweegs in zyn bittere verwyten hem misfchien al myne zwakheden toonen,

En dan... och! Hanna! Hanna! wat zal het dan met my op het laatst worden!

HANNA.

Hoe! op het lest?

Wat zal 't met my worden? de dood komt en bevryd ons van alle rampen: dat is het best.

CHARLOTTA.

De dood? ja, Hanna, gy hebt gelyk; ik ben het leven wars.

HAN.

78 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

HANNA.

Och! dat wil ik zeer wel gelooven.
Maar 't is toch beestachtig! dat onderwetsch Noordsch
gezicht durft ons hier al ons genoegens ontrooven!
Dat wil ons hier leeren wat ons betaamt! zo plomp de
waarheid te zeggen! 't is onbeleefd.
Wist ik maar wat recht hem dat vergunt!

CHARLOTTA.

Het recht, dat
een Crediteur op zyn schuldenaars heeft.

HANNA.

Maar hoe of hy zo op een stel en sprong zo vlug ter
taal wierd, terwyl ik, weinig tyds te vooren,
Schier geen twee woorden uit hem kon krygen? doch
zy waren zo scherp als ik ooit heb moeten hooren.
Ik beken; zy staken als vlymen. Maar ten geval van
dien ouden knorrepot zich aan
De wanhoop over te geeven, dat verzwaarde onze
elende; daar kan ik niet toe verstaan.

CHARLOTTA, *in diepe gedachten.*

Wat heb ik voortaan te wachten! ach!...armoê! niets
dan armoede, die ik voorheen nimmer kende,
Verzeld van 't wreed verwyf dat ik het werktuig ben
van myns Gemaals en myner Kindren elende.

HANNA.

Maar Mevrouw, denkt gy dan in 't geheel niet om uw
proces? dat loopt immers weinig gevaars.
Van daag nog verandert uw armoede in eene rente van
wel duizend dukaaten 's jaars.
Ik spring op van vreugd als ik 'er maar om denk.

CHARLOTTA.

Ligt is
't een zoete droom, die verdwynt by 't ontwaaken.

HANNA.

Ik zou u raaden om maar zo lang te blyven droomen,
tot de advokaat u komt wakker maaken.

Is zyn tyding goed, dan is 't goed: is zy slecht, laat ons dan beraadslagen hoe men het stelt.

In allen gevalle zal het dan tyds genoeg zyn en gantsch afhangen van uw bevel,

Of ik voor u de doodklok moet laten luiden of niet.

CHARLOTTA, *zuchtende.*

Och

of de hemel wilde gehengen,
Dat hy ons goede tyding bragt!

HANNA.

Hoe! Mevrouw! twy-

felt gy daaraan? Hy moet die zekerlyk brengen.
Wat helpt dat zuchten? schep moed. Helder op. Neem weder uw vrolyk en lagchend wezen aan.

CHARLOTTA.

Och! myn lieve Hanna! 't is uit met al het lagchen;
't is met al myn vrolykheid gedaan.

HANNA.

't Zal sich alles wel schikken: denk 'er maar niet om.

CHARLOTTA.

Hoe

kan ik?

HANNA.

Gy moet 'er ten minsten naar trachten,
Als de advokaat komt zal ik 't u zeggen. Gaa eens by uw gasten; zy zitten wis u te wachten.

CHARLOTTA.

Och! Hanna! ik besterf het, zo hy slechte tyding brengt.

HANNA.

Verban die angstvalligheid vry.

V Y F D E T O O N E E L.

HANNA, *alleen.*

Het loopt te viervoet naar het ende: maar, hoe
rouw ik help, 't blyft alles een raadzels voor my:

Men

80 DE VROUW NAAR DE WAERELD ,

Men bepraat alles in 't geheim: nu zwerft men hier en daar, dan zoekt men zich elks gezicht te onttrekken. Mynheer krygt zo veel bezoeks in 't Cabinet als Mevrouw in de speelzaal... laat ons zien te ontdekken Waar het toch eindlyk op uit zal komen... maar wat zou dat helpen?.. 't zou geen' dienst kunnen doen. Als ik naauwkeurig zyn bevel nakom, zal zich alles welhaast van-zelv' ten einde spoën. Maar zacht; wie of daar komt? ons vroom paar jonge luidjes! ik kryg lust om my ook eens te versteeken. Ik moet eens luisteren welke woorden de fyntjes gebruiken als zy van de liefde spreken.

Z E S D E T O O N E E L.

MATHILDE, *de Heer VAN HILL, HANNA,*
achteraan ter zyde.

VAN HILL, *eerst bet hoofd stilletjes door de deur*
Ksteekende, dan opkomende, en niemand ziende.
om maar hier; daar is niemand.

MATHILDE.

Hier ben ik al, myn
Schat; maar de tyd is kort; ik ben beducht..
't Is immers alles bezorgd?

VAN HILL.

Wel wis: men zal my niet
het minst verdacht houden van uw vlucht.

MATHILDE.

Dat's goed; myn Hart. Naar ik verneem, zo staat de
zaak by de slampampers hier in huis vry gevaarlyk.
Zy zyn bevreesd op het oogenblik gerechtelyk te zullen
worden aangetast.

VAN HILL.

Zo waarlyk!

MATHILDE.

Hoe ligt had ik niet myn klein armoedje daar ook by
kunnen inbrokken!

VAN

VAN HILL.

Hoe dat? hoe dat?

MATHILDE.

Ik heb u immers wel verteld dat myn Zwager my duizend dukaaten toegezegd had
Tot een geschenk als ik trouwde.

VAN HILL.

Gewislyk.

MATHILDE.

Myn klok

overleg zal u tot verwondring strekken.
Terwyl ik toch 't besluit genomen heb deez' avond
met een stille trom uit dit huis te trekken,
Nam ik ongemerkt uit zyn bureau al het goud mede,
het welk omtrent die som bedraagt.

VAN HILL, *baar met verrukking kussende.*

Och! myn allerliefste Mathilde!

MATHILDE.

Zie, myn Zoetertje,

wat ik al heb voor u gewaagd;
Hoe ik voor ons zorg, en hoe lief ik u heb.

VAN HILL, *baar weder kussende.*

Och ja, ja,

Engellief. Ik zal 't altyd gedenken.
Nog heden bekroonen wy onze liefde, door elkaâr de
blyken van wedermin te schenken.

MATHILDE.

Foei! jou olyk guitje! wat durft ge daar zeggen! och!
ik heb duizend angsten uitgestaan,
Dat myn Zuster 't geheim onzer liefde zou merken en
het dan aan haar vrienden verraên,
Om my voor al de waereld ten toon te stellen: maar
wy verliezen te veel tyds hier met praten.
Ik heb nog allerlei wisjewasjes in te pakken die ik on-
gaarne zou achterlaten.

F

Kom

82 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Kom maar, als het donker word en haal my af; maar
wanneer het donker word, zeg ik; niet eer.
By al de drokte, die hier in huis is, zal men om ons
niet denken.

HANNA, *ter zyde en weggaande.*

Nu voort naar Mynheer.

MATHILDE, *verschrikt.*

ô Hemel!

VAN HILL.

Wat is 'er? wat schort u?

MATHILDE.

Het was natuurlyk

of 'er iemand achter ons ict zeide.

Zy ziet acbter haar rondöm.

Ja, ja; ik had het wel. Myn Zuster komt daar met
haar' onbeschoften galant tot haar geleide.

Gaa, myn lieve van Hill, gaa heen. Binnen 't half' uur
wacht ik u in myn kamertje.

VAN HILL, *schielyk de deur uitgaande.*

Goed; goed!

ZEVENDE TOONEEL.

CHARLOTTA, VAN RANDOLF, MATHILDE.

VAN RANDOLF, *ter zyde.*

Verdord! daar is die kwezel al weêr! Geduld! ik
zal haar doen vertrekken op staande voet.

tegen Mathilde.

Hebt gy al gedaan met zuchten?

MATHILDE.

Ochöf

dat waarheid was, dan waren wy verëend in begrippen.

VAN RANDOLF.

Puik! zo vroom een mensch verdient mynen dank, een
brandend kusje twee drie op die zedige lippen.

Hy wil haar kussen.

MA-

MATHILDE, *hem afweerende.*

Och! die Ondeugd!..geen man op den aardbodem kan op dat geluk nog roem draagen; geen één.

Dat eerste bewys van liefde zal ik althans aan zulk een' waereldling niet schenken; neen.

Zo ik ooit mogt trouwen, zal ik, na 't huwlyk en niet eer, myn' echtgenoot die vryheid vergunnen.

VAN RANDOLF.

Vergeefs weigert gy myne erkentnis.

Hy wil haar kussen; en zy slaat hem in 't aanzicht.

CHARLOTTA, *altyd gepeinsd hebbende.*

Wat was dat?

VAN RANDOLF, *tegen Charlotta.*

Zy gaf

my slechts, zo dat gy 't hebt hooren kunnen, Een voelbaare blyk van verregaande kuischheid uit gemoe- delyke teêrhartigheid.

MATHILDE.

Och! in 't byzyn van myn Zuster!

VAN RANDOLF, *tegen Mathilde, spottende.*

Stil maar; 'k zal 't

in 't vervolg wel klaaren met zo veel beleid

Dat niemand het zal merken.

MATHILDE.

Gy, gult, gy, overgegeeven booswigt, zult myn' mond nooit genaaken: Daarvoor zal ik wel weeten zorg te draagen.

VAN RANDOLF.

Deftig!

gy zoud een heerlyk graffschrift voor my maaken.

MATHILDE.

Dat zal de Regeering waarſchynlyk wel bezorgen... ach! ach! hoe ſchemert my het gezicht!

Och! ik kryg vast een flauwte.

CHARLOTTA, *gemelyk.*

't Word tyd dat gy gaat, Kwezel, naardien van Randolf u ontſicht.

84 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Verlaat ons: ga naar uw kamer. Gy weet immers wie van ons beiden hier het meest heeft te zeggen.

MATHILDE, *gescheenen hebbende in onmagt te vallen, doch schielijk bykomende, op eene schimpende wyze.*

Och!..Mevrouw!..t schynt gy wilt om dringende redenen alleen zyn; 'k zal 'er niet tegen inleggen.

Ik gaa...doch ik zal nog eens veel vreugd aan u beleeven, zo de hemel myn beê verhoort.

AGTSTE TOONEEL.

CHARLOTTA, *de Heer van RANDOLF.*

Die zottin!

VAN RANDOLF.

Bravo, Mevrouw! uw bevalligheên zyn des te eedler, hoe meer men u verstoort.

Maar wees nu bedaard. Wy hebben een zaak van groot gewigt af te doen.

(Hy ziet rondom, en zet vervolgens twee stoelen naast elkander.

Maar vooraf plaats genomen.

Daar is niemand omtrent; wy zyn geheel alleen.

Zy zetten zich.

CHARLOTTA.

wat dan?

VAN RANDOLF.

En, eer wy tot de hoofdzaak komen, Heb ik u een groot geheim te ontdekken.

CHARLOTTA.

nieuwd naar.

VAN RANDOLF.

't Is waarlyk niet gering.

Myn

Mynheer van Milbach zal wegens schulden ten eersten
gebragt worden naar de gyzeling.

CHARLOTTA, *doodelyk ontsteld.*

Naar de gyzeling.

VAN RANDOLF.

Gy kunt daarvan verzekerd zyn.

CHARLOTTA.

mel!

NEGENDE TOONEEL.

MATHILDE, *de Heer van MILBACH, HAN-
NA, stilt opkomende en achter op het Tooneel
luisterende, CHARLOTTA, VAN RAN-
DOLF, zittende.*

Gy moet niet wanhoopig weezen;
Ik weet een middel.

CHARLOTTA.

Is 't mooglyk? .. en wat? wat is 't?

VAN RANDOLF.

Gy weet, Mevrouw, hoe hoog myn liefde is gerezen.

CHARLOTTA.

Hoe kunt gy zo wreed zyn van my nog te railleeren in
myn deerniswaarde omstandigheid!

VAN RANDOLF.

Ik u railleeren! neen, Mevrouw. Nooit heb ik met groo-
ter ernst de zuivre waarheid gezeid.

'k Wenschte eindlyk eens de vruchten van myn teedre
genegenheden en uwe schoonheid te smaaken.

CHARLOTTA.

Hoe nu, van Randolf?

VAN RANDOLF.

Laat ons zonder langer uitstel,
Mevrouw! alle woordenwisseling staaken.

86 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Een haastige en vlytige hulp hebt gy van doen in 't groot gevaar dat u dreigt van naby.

Gy kunt alles van my en van myne ongeveinsde liefde verwachten.

CHARLOTTA.

Hoe? wat! kunt gy?..

VAN RANDOLF.

Ja toch, ik, ik kan, ik wil uw' kommer verdryven. Laat ons daarover niet leggen te teemen.

Ik zal alle uwe schulden tegen eene Obligatie van uwen Echtgenoot overneemen...

Geen tegenwerpingen... Mevrouw! ik ben ryker dan gy denkt, dan ik wilde dat men dacht.

Het geluk van 't speelen heeft sints eenigen tyd my een zeer groot capitaal aangebragt,

En ik heb besloten dat met u te deelen als ik hoopen mag... gy moogt myn woord vertrouwen.

CHARLOTTA.

Ik kan u niet begrypen. Wat zoud gy mogen hoopen?

VAN RANDOLF.

Me-

vrouw, dat zyn maar gemaakte mouwen.

Vergeefs voor my de beweegingen uws harten ontveinsd en verloogchend, wat ge ook begint,

Want ik drong reeds voorlang in uw innigste zielgeheimen: ik weet dat ge my bemint.

Al zeide uw lieve mond het niet, uwe oogen spraken echter klaar; en ik zag 't in alle uw daaden.

Overwin toch eens 't vooroordeel en die zo te onpaskomende schaamte: ik bid u, -laat u raaden.

Laat uw hart spreken; voltooi myn geluk. Welâan; bedienen we ons van de gelegenheid.

Zy kan niet voordeeliger zyn; uw gasten blyven tot in den nacht, gelyk 't is gezeid.

Uw Man is mede aan 't spel geraakt; Hanna is hier niet omtrent; alles schynt zich t'samen te voegen...

Hy

Hy vat haar hand.

Kortöm, verrukkelyke Vrouw! niets kan ons verhinderen om tot ons wederzydsch vergenoegen...

CHARLOTTA, *hem te rug slootende en van haar sloel opvliegende.*

Ondeugende!

VAN RANDOLF.

Hoe!

CHARLOTTA, *weenende.*

Ach my elendige! hoe diep ben ik gevallen! hoe laag verneêrd!

VAN RANDOLF.

Hoe nu! is het ernst?

CHARLOTTA, *driftig.*

Weg van my, Booswigt, wiens inbeelding zelfs mynen echt en naam ontëert.

Heb ik myn geld verloren, gy zult my myn deugd niet ontrooven, gelyk ge u mischien voorfpeelde.

Vervloekt zy uw denkbeeld, dat ooit in my het minste vonkje van liefde voor u onderftele.

Myn goedhartigheid en onbedachtzaamheid hebben uw snoode inzichten naar allen schyn

Tot aanmoediging gediend: maar, Wangedrogt! gy zult in uw verwachting bedrogen zyn.

Weg! uw onbeschaamd gezicht is yslyker voor my dan de hel... ach! met welk een scherpe roede

Teistert my het geweten! weg van hier!... ontvlucht my voor eenwig, of beef... ja beef voor myn woede.

Zy *vliegt van het Tooneel af zonder iemand te zien.*

VAN RANDOLF, *haar willende volgen.*

Wat zult gy doen? Mevrouw, vertoef een weinig; het was maar kortswil.

TIENDE TOONEEL.

*De Heer van MILBACH, MATHILDE, de Heer
VAN RANDOLF, HANNA.*

MILBACH, van Randolf te gemoet schietende.

Blyf hier, zeg ik.

VAN RANDOLF, in groote verlegenheid.

Ach my!

Hy poogt te ontkomen.

MILBACH, met de hand aan den degen.

Blyf, zeg ik.

HANNA, tegen van Randolf.

Een poos geduld. Wy leerden uw kwaal
kennen, en brengen een schoone artsny.

MATHILDE, ter zyde.

Wat ben ik beschaamd!

Overluid.

'k Zal nu maar voor altyd in
myn kamer gaan bidden.

MILBACH.

Dat zal niet behoeven.

Gaa nog niet, Zuster.

HANNA, tegen Mathilde.

Een poos geduld. Gy zyt ook niet
wel, en moet mede onze artsnyen proeven.

MILBACH.

Ik heb u niet veel te zeggen, Randolf, en, om korte-
lyk te komen tot myn bestek,

Zo weet dat wy alle drie hebben staan luisteren naar uw
braaf en stichtelyk gesprek.

VAN RANDOLF.

Mynheer! het was alleen maar uit kortswil.

Hy wil wegloopen.

HANNA, *hem met beide banden te rug haalende.*
Een poos

geduld. Uw redding is u al te onverschillig.
De operatie is nog in lang niet gedaan.

MILBACH.

Geen logens ; geen
tegenspraak ! bekent gy goedwillig ?

VAN RANDOLF.

Ja, och ja, Mynheer. Ik zocht Mevrouw...

MILBACH.

Niet meer.

Ter zyde tegen van Randolf.

Kent

gy den Heer van Hoogwoud ?

HANNA, *van Randolf, die weder tracht te
ontvlieden, wederhoudende.*

Een poos geduld.

MILBACH, *tegen van Randolf.*

Heugt u niets van een valsche wissel ? ja ; 'k zie het al ;
uw verlegenheid bewyst uw schuld.

VAN RANDOLF.

Gelooft gy, Mynheer ?...

MILBACH.

Geen woord, of ik lever u aan
't Gerecht. Voorts kan ik u in 't aanzicht zeggen
Dat gy van slechte afkomst zyt.

VAN RANDOLF.

Ik van slechte afkomst!

dat zal ik u...

MILBACH.

Geen logens my vóór te leggen ;
Of naar de boeijen ! .. Ik heb van alles de klaarste bewy-
zen ; waag u niet roekeloos.
Beken my de waarheid en niet anders. Gy zyt een be-
drieger.

90 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

HANNA, *van Randolph, die zich als toestemmende
zeer diep en beschroomd buigt en zoekt
dóór te gaan, tegenhoudende.*

Geduld: toef nog een poos.

MILBACH.

Gy zyt een valsche Speeler!

HANNA, *als boven.*

Een poos geduld.

MILBACH, *tegen van Randolph, hem een vel
papier toonende.*

Door dit

middel kan ik u uw straffe doen ly'en.

Ik kan u laten plakken: twyfel daaraan niet. Bedenk
zelf of voor alle uw bedriegeryen,

Voor den onvergeefflyken hoon, de kuischheid myner
Echtgenooten en myne eere aangedaan,

Uw dood, ik zwyg nog van uw schandstraffe, my vol-
doen kan... doch ik wil 'er geenszins naar staan...

Daar... 'k stel u in vryheid. Ik zoek uw bederf niet,
schoon gy wel verdiende op een schavot te pronken.

Het geld, dat gy met valsch speelen Mevrouw van Mil-
bach ontfongen hebt, word u door my geschonken.

Vertrek... zonder een woord te spreken; en beter van
nu af aan, zo gy kunt, uw gedrag:

Maar zet geen' voet ooit weder in myn huis, want,
wees verzekerd, zo ik u daar immer zag...

*Van Randolph gaat zeer beschroomd, en zich diep
buigende, naar binnen.*

HANNA, *van Randolph tot aan de deur volgende.*

Mynheer de zeekapitein! ik beveel my in uw gunst, en
als de moeite u niet zou verveelen,

Zo verzoek ik myn onderdanig compliment af te leggen
aan alle uw spaansche kasteelen.

ELFDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, MATHILDE, HANNA.

MATHILDE.

Ik moet u pryzen, Broeder: dat hebt gy loffelyk behandeld. Hanna, gy had gelyk. Dat was wel te recht een artseny voor my. Ik staa verbaasd over zulk een klaare blyk Des snooden toelegs van dien schoft. Doorgaands worden schande en laster, wat zy zich ook onderwinden, In 't einde outdekt en gestraft.

HANNA.

Gewis; dat hebben we ondervonden en dat zullen we ondervinden.

MILBACH.

Zuster, nu heb ik u ook wat te zeggen en wel zeer ernstig.

MATHILDE.

Hoe! my?

HANNA.

Een poos geduld.

MILBACH.

't Is my lief dat gy door 't geen gy zelf gehoord en gezien hebt nu niet meer twyfelen zult.

Aan de eerbaarheid van myne Echtgenooten; dat gy van haar deugd nu geheel overtuigd kunt weezen:

Anders stond ons van uw schynheilige lastertong een boosaartige verspreiding te vreezen.

MATHILDE.

Hemel!.. wat zegt gy daar?.. ik? lasterde ik ooit iemand?

HANNA.

Een poos geduld.

MILBACH.

Gy hebt my verstaan.

Gy

92 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Gy zyt in een zeer groote vertrouwendheid met den Heer van Hill ook veel te verr' gegaan.

MATHILDE.

Ach! wat komt my over? welk een gruwelyke kwaadsprekendheid!

MILBACH.

Dat zyn niet dan vygebladen

Om uw fluodheid te dekken. Gy hebt, nog geen half uur geleden, in deeze zaal u verraden;

Gy hebt duizend dukaaten uit myn bureau genomen, en uw vast besluit was daarby

Van avond stilletjes dit huis te verlaten.

MATHILDE.

Ach! ach! myn

flaauwtens overvallen my.

HANNA.

Een poos geduld.

MILBACH.

Gaa; trouw den man die uwer waar-

dig is. Ik schenk aan u die duizend dukaaten:

Erken, dat gy door my die te ontfutselen een diefstal beging, die ik ongemerkt wil laten:

Verander uwen aart: staa af van uw gemaakte houding: koester een oprecht berouw:

Houd uw schendzieke tong voortaan in bedwang: en eindlyk, word inderdaad een braave vrouw.

MATHILDE.

Ach! zulke verwyten aan my! aan my, die uwer altyd in myne wenschen was gedachtig!

MILBACH, *op een' scherpen toon.*

Van al myn leven heb ik geen erger hypocryt gezien dan u.

MATHILDE.

Dan my!

MILBACH, *toornig.*

Dat is waarachtig.

MA-

MATHILDE.

Ach!.. ik kan niet meer! ach! ik zal het beſterven.

HANNA.

En

waarom niet, Juffer, van ſtonden aan?

MATHILDE.

Neen; ik wil nog zo lang leeven dat ik mag zien dat
het glad met hem is te niet gegaan.

Dat wil ik; ja dat wensch ik.

HANNA, *haar navolgende.*

Een poos geduld; een poos

geduld: ligt zult ge 'er nog lang naar verlangen.

Ik zal de eer hebben u uit te laaten om by uw vertrek
uwen laaſten zegen te ohtfangen.

T W A A L F D E T O O N E E L.

E*De Heer van MILBACH, alleen.*
indelyk ben ik van die ſchynheilige onverdraagchely-
ke ruſtverſtoordſter ontlaſt.Mynre oprechtſte, myn geliefdſte vriendin zal ik behou-
den; dit ſtel ik zeker en vaſt.Zy zal haaren dwaalweg verlaaten: zy mint eerlykheid
en deugd: en is met my ingenomen.Nu nog maar één oogeblik, en myn zegepraal over
haare onbedachtzaamheid is volkomen.*Einde des vierden Bedryfs.*

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

N *De Heer van MILBACH, alleen en rond ziende.*
 Nog niet hier? Ik brand van verlangen... Waar is
 myn brief gebleven? ja; hier heb ik hem al.
 Het zal voor haar een donderslag weezen; maar laat
 ons beschouwen wat die uitwerken zal.

TWEDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, HANNA.

MILBACH.
Ik wacht vol ongeduld. Hoe gaat het?
HANNA.

Mynheer, men
 is naargeestig, zucht, weent en barst uit in klagten.

Ziende dat de Heer van Milbach glimlacht.

Maar het lykt hier een verkeerde waereld. Gy lagcht nu
 wy treuren, en gy treurde toen wy lagchten.

MILBACH.

Zo loopt het.

HANNA.

Maar ik voorzie slechte gevolgen van on-
 ze droefheid.

MILBACH.

Waarom dat? wel hoe?

HANNA.

Ik ken Mevrouw. Haar hartstochten overmeestren haar.
 Vrolyk tot buitenspoorigheid toe,

Zou zy, vrees ik, misfchien wel besluiten kunnen zich
 uit neêrslagtigheid op te willen knoopen.

Wy konden wel een lykje over de vloer krygen, of 't
 moet tegenwoordig niet veel hooger loopen.

MIL-

MILBACH.

Hoe smartelyk 't my vall', zy moet tot den hoogsten top van verlegenheid worden gebragt.

Te vroeg een mededoogen zou alles veydlen wat ik van haar hervorming verwacht.

Wat zei ze toch, Hanna?

HANNA.

Mynheer, zy riep my toe, zo dra als ik in haar kamer was getreden:

„Hanna, blyf te rug; ik ben arm en verächt; ik heb elks achting verbeurd door bedorven zeden.

„Verlaat my, zoek uw heil by ryker en gelukkiger, dan ik ben of ooit worden zal.”

„Neen, Mevrouw, (zeide ik) ik ben de uwe en wil de uwe blyven, ondanks uw droevig ongeval.”

„Hoe (hernam zy) ik ben ongelukkig; en gy hebt echter besloten my niet te begeeven?”

„O Ja, Mevrouw, (was daarop myn zeggen) wees getroost: 'k zal u byblyven zo lang als wy leeven.”

Hierop riep zy, na een' diepen zucht: „de Hemel zy geloofd ('k heb dien zegen niet verdiend)

„Dat ik voor 't minst nog één goede vriendin in de waereld heb, al heb ik niet éenen vriend!

„Myn' Man, myn' lieven Man (en toen begon zy te schreijen als of zy in haar traanen zou smooren)

„Myn' Man durf ik myn' vrind niet meer noemen”. En waaröm niet, Mevrouw? liet ik daarop my weér hooren.

„Waaröm! (was 't antwoord) waaröm! ik zal 'tu zeggen. Ik ben het bederf van dien braaven Man.

„Nu, Hanna; nu weet gy, Hanna, waaröm hy in het vervolg myn vrind niet meer weezen kan.”

MILBACH.

Is 't mooglyk?

HANNA.

Daarna volgde een lang stilzwygen. Toen riep zy plotsling „ik moet, ik moet voort, uit de elende!”

Toen

96 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Toen ging zy zitten en fchreef eenige regels, doch eer zy gekomen was tot aan het ende,

Viel haar de pen uit de hand, en een vloed van traanen bevochtigde het geheele blad.

Haar weemoedigheid maakte de myne gaande: zy merkte zulks, fprong op van daar zy zat,

Viel my om den hals en fchreeuwde: „ Goedäärtig meisje! gy fchreit! fchrei niet om my! ik ben 't onwaardig.

„ Goedhartige Hanna! Gy zyt onëindig beter dan ik!”
MILBACH.

Dank,

Hemel, die myn' wensch zo vaardig
Door uw goedheid vervult!

Hy geeft Hanna een vel papier.

Daar; stel haar, zo dra als

ik haar heb gefproken, dit blad ter hand.

't Is 't affchrift van d'Advokaat; maar...

HANNA.

Vrees niet, Myn-

heer; 'k zal alles doen als een meid van verftand.

MILBACH.

Als die vreemdling naar my vraagt, draag dan zorg,
Hanna, dat hy niet word gezien door een' onzer gasten,
En breng hem zonder toeven in myn Cabinet. Voor
eerst heb ik niets meer aan u te belaften.

DERDE TOONEEL.

*De Heer van MILBACH, HENDRIK, fchielyk
uitkomende.*

HENDRIK.

Ik heb wat nieuws, Mynheer.

MILBACH.

En wat is dat toch?

HEN.

HENDRIK.

Dat zy uit het

huis geloopen....

MILBACH, *verscbrikt*.

Wie? Mevrouw?

HENDRIK.

Dat verhoë de hemel! 't zyn uw gasten, Mynheer, waarvan ik dat nieuws u vertellen wou.

'k Weet niet hoe het kwam. Elk was lustig en rustig, behalven dat men nu en dan eens kwam vraagen

Naar u en Mevrouw. Hieröp verscheen Mynheer van Hill, dien wy met een' van allen fluistren zagen;

Deezen weër met een' andren, dien met een' derden: toen fluisterden zy allen met elkaër;

Hieröp pruttelden zy te samen; men schudde de hoofden alsöf men te onvreden waar';

Men beraadslaagde verders wat men wilde doen, en eindelijk, zonder de reden te ontdekken,

Besloot al 't gezelschap met een' schamperen lagch om den aftogt te blaazen, en ging vertrekken.

MILBACH.

Die lasse en laage zielen! zy zyn 'er niet achter. Hendrik, gy weet wat ik heb gezeid.

Pas op de deur. Als men ze brengt is 't noodig dat gy ze aanstonds in myn Cabinet geleid,

Zonder dat iemand ze in het oog krygt. Mevrouw komt: haast u toch met ze op het spoedigst te versteeken.

HENDRIK, *beengaande*.

Ik zal, Mynheer.

MILBACH.

Myn hart klopt. Dat zal hier een yslyk tooneel geeven. 't Valt my hard; maar ik reeken Dat 'er niets beter is ter bereiking van het doelwit, het welk ik my voor oogen stel.

98 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

VIERDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, CHARLOTTA.

CHARLOTTA, *zeer bedeesd en voor zich
neêrziende.*

Gy hebt my ontboden... hier... ben... ik om te hooren
en my te schikken naar uw bevel.

MILBACH.

Wat zegt gy? neen. Gy zult altyd in my den zachten,
den toegeeflyken Echtgenoot beöogen,

Die zich naar het teder hart van zyn beminnelyke Vrouw
wil schikken uit al zyn vermogen.

Maar... gy zyt bedroefd en neêrslagtig; en ik wensch-
te wel u meer dan ooit op deezen tyd

In uw gewoone lugthartigheid te zien.

CHARLOTTA, *ontroerd.*

Lugthartigheid!..

die ben ik voor eeuwig kwyt.

MILBACH, *na een poos zwygens.*

'k Zal dan in myn' hartelyken wensch, om u gelukkig
te zien, niet slaagen, staat my te vreezen.

CHARLOTTA.

Ik sidder... gaa toch voort; spreek myn vonnis maar uit;
ik merk het wel, 't proces zal verloren weezen.

MILBACH.

Bereid u tot een droeviger en min voorzien voorval...
Tien jaaren is het nu geleên

Dat hy van hier vertrok, en wy hebben nu sints een
jaar, dat wy in den echt zyn getreên,

Hem dagelyks te rug verwacht... maar ach! vergeefs...

CHARLOTTA, *zeer ontdaan.*

Myn

Vader!.. ach! myn Vader, niet meer in 't leven!...

MILBACH, *een' brief overgeevende.*

Daar; lees.

CHAR-

CHARLOTTA, *den brief aanneemende.*

ô Hemel!....

Zy opent den brief en leest met de sterkste ontroering.

„ Mynheer, het is ons ten uitersten
leed, dat wy u bericht moeten geeven,
„ Dat het schip, waarop de braave Heer van Hoog-
woud, de gewezen Gouverneur, zich bevond,
„ Door verzuim van den Stuurman op de hoogte van
Sint Helena geraakt is aan den grond,
„ En vervolgens daar gestrand, zonder dat men hem of
iets van zyn goedren heeft kunnen behouên.”
Ach my elendige!

MILBACH.

Ik zie hoe zwaar dit verlies u treft.
Alleenlyk bid ik dat ge uw vertrouwen...

CHARLOTTA.

Zo is die hoop dan ook verydeld! ô myn Vader! myn
Vader!

MILBACH.

Ik laak uw droefheid niet.

Geloof my; ik ben niet min aandoenlyk van ziel dan gy
schoon ge my zo bezadigd ziet.

Een verstandig mensch moet zich in staat stellen, om,
wanneer het geval zyn' voorspoed komt bestryden,
Tegen een' nog seller slag gewapend, dien moedig af te
keeren of geduldig te lyden.

CHARLOTTA.

Ach! gy zyt zulk een verstandig mensch. Gy zoekt en
vind den troost in u-zelfen t'allen tyd.

Maar ik.. wat kan ik hebben dan elende, hartzeer, wan-
hoop en gestadig zielverwyt?

Myns Vaders behouden reis had alles weêr hersteld, zo
de Hemel die had willen gedoogen;

Maar nu blyft my niets overig: die hoop is ook te niet,
die hoop is nu voor eeuwig vervlogen...

ô Myn Vader!

100 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Zy werpt zich in de armen van baaren Gemaal.

Myn lieve Milbach! ach! moet ik ook
u verliezen, wiens beminnyke aart!...
Ach! zal ik myn Kindren!...

MILBACH.

Ik bid, ik bezweer u by all' wat
u lief is; wees toch bedaard.

CHARLOTTA.

Ik... kan ik bedaard weezen?... maar ja, veelligt zou
uwe liefde....

MILBACH.

Ik moet u voor een' wyl verlaaten.
Verzamel, bid ik u op het ernstigst, al uw standvastigheid;
niets anders kan thans u baaten.
Wees verzekerd, dat, zo u myn liefde gelukkig kan maa-
ken, gy dan, hoe vreemd het schyn',
Uwen ouden moed behoort te hervatten, en onuitspre-
kelyk gelukkig zult zyn.

V Y F D E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *alleen.*

Helaas! die liefde verzwaart myn schuld en schande.
Hemel!... ik moet.. ik moet 'er onder bezwyken.
De wreedste behandeling zou my verdraagchelyker wee-
zen, dan alle die liefdeblyken.
De dood zelfs...

Zy staat in gedachten.

Neen;.. en waaröm niet? ik ben toch
hoopeloos. Maar, myn Kind'ren! myn Kindren!... ach!
Die kan, die kan ik niet verlaaten... hoe, snoode! wat
nut doet hen toch uw ydel beklag?
Hebt gy niet allang hen verlaaten, vergeeten, en onna-
tuurlyk als met de voet gestooten?
O Al te laat berouw! O bitter nadenken!... zy hebben
nog door my geen geluk genoten:
Zal ik dan leeven om hen deelachtig aan myn ongeluk-
ken te zien? zal ik voor hen
Wel

Wel komen durven, daar my met recht hun verwy-
ten? neen, als ik niet meer in wezen ben,
Zal dat al 't erfdeel des besten mans zyn: al dat pynlyk
verdriet zal op hem moeten afsluiten...
Maar wat zeg ik? welhaast ziet zich die braafste van al-
le menschen in de gevangenis sluiten.
Welhaast vervloekt hy in een aaklige eenzaamheid de ar-
moë en elende, die hy beleeft,
En nog bovenal die vervloekenswaardige, die hem in
die elend geworpen heeft.

Z E S D E T O O N E E L.

CHARLOTTA, HANNA.

Zyt gy nog hier, Hanna? Gy zyt jong en vrolyk:
Gy moet dan in zo treurig een huis niet weezen.

HANNA.

Schep moed, Mevrouw. Zie hier een papier van uwen
Advokaat. Ligt zult gy goed nieuws daarin leezen.

CHARLOTTA, *neemt het papier aan zonder
het te openen.*

Hoe durf ik het inzien? myn lieve meid, aan dit papier
hangt al myn heil of ongeluk.

HANNA.

Toe, Mevrouw; lees het inaar: mischien is 't proces
gewonnen, en dan is 't uit met onzen druk.

CHARLOTTA.

Och! dat waar mogt weezen!

Na zich bedacht te hebben.

Wel! aan: ik zal den inhoud zien.

Tegen Hanna.

Maar

hoor; zo gy myn wezenstrekken
Onder het leezen ziet opklaaren, en eenig bewys van
vreugd in myn oogen kunt ontdekken,

Zo blyf hier, Hanna, en verblyd u met my; maar bemerk gy dat de schrik my spraakloos maakt,

Zo loop voort van my af, pak u weg en zorg dat gy nooit weêr dit rampzalig huis genaakt.

*Zy opent met beevende handen en leest het papier;
vervolgens valt zy ruggelings op een' stoel in
zwyg.*

Ach!

Eenigzins bekomende.

Hemel! rechtvaardige Hemel!

*Zy blyft een poos zwygende, en vliegt voorts
woedende op van den stoel*

Afgrysfelyk!... och-

of de schrik myn dagen kon verkorten!

Wat misdreef toch myn arme Man dat hy door my zich in dat vreesfelyk ongeluk ziet storten!

Zy krygt Hanna in 't oog.

Gaa, Hanna! verlaat my, ontvlucht my. Gaa; gy zyt te goed om te deelen in myn verdriet.

HANNA.

Och! lieve Mevrouw! vergun....

CHARLOTTA, *als zinneloos, tegen Hanna.*

De Hemel is genadig.

Die zal u helpen, maar my niet.

Die Hemel doet met recht my sidderen van vrees voor zyn rechtvaardigheid en geducht vermogen.

Doch, dat zal gewis niet lang duuren; ik gevoel het.

Dit licht, my uog bestraalende uit den hoogen....

*na een lange overdenking met het gezicht styf op
den grond, vervolgt zy.*

Hanna! hier is ongedierte in huis! Haal ten eersten wat vergift; vertoef niet. Gaa toch maar.

Ik wil het ombrengen: loop vliegens heen....

HANNA, *ontfeld.*

Hemel!...

Mevrouw!...

CHAR-

CHARLOTTA, *trachtende zich bedaard te toonen.*

Ja, myn kind, ik word het gewaar,
Ik was daar als zinneloos; maar het zal wel aanstonds
overgaan. Is 't zo niet naar uw gedachten?

Ik zie dat zulks u verheugt. 'k Zal ras bedaard zyn; ras.
Die toevallen heb ik doorgaands te wachten,
Wanneer my een groote blydschap overvalt. Denk niet
dat dit uit ontsfeltenis ontstaat.

o Neen...

Zy barst uit in een ylhoofdig zwaar lagchen.

Zie hoe bly ik ben. Ik ben gelukkig, recht ge-
lukkig. Gaa naar myn' Advokaat,
En zeg hem, dat ik voor zyn goede tyding bedank....
Kunt gy de vreugd niet uit myn oogen leezen?
Hebt gy 't gehoord? gaa maar hem toe en kom schielyk
weer. Tegen dien tyd zal ik bedaarder weezen.

HANNA, *ter zyde.*

Ik beef.

CHARLOTTA.

Wat zegt gy daar, Hanna?

HANNA.

Nietmetäl, Mevrouw.

Ik zal my reppen, en gaa voort uit.

Zy gaat schielyk binnen.

Z E V E N D E T O O N E E L.

CHARLOTTA, *alleen.*

Rep u niet te veel, myn kind; anders overvalt gy my
in 't volvoeren van myn besluit.

't Staat dan vast? Ja; ik ben immers maar een schaad-
lyk ongedierte, 't welk men 't leven moet doen
derven.

Die goede sloof verblyd zich met den waan dat het my
aan middlen hapert om my te doen sterven:

Maar verheug u daarmee niet te veel, hupsch meisje;
gy zult u bedrogen vinden. Myn Man

104 DE VROUW NAAR DE WAEREELD,

Heeft, weet ik, in zyn kamer bekwaame werktuigen genoeg, waarmee ik my dooden kan.

De Heer van Milbach verschynt, zonder dat zyn Ega bem gewaar word.

Eén kloekmoedig oogenblik! één wonde! en het is gedaan. Waartoe toch zou het leven my baaten?

Myn Vader is dood, myn Man arm, myn Kinders zyn ongelukkig en zullen voortaan my haaten.

Myn Man, myn Kinders, al die dierbre panden zyn door my tot de uiterste elende gebragt.

Myn langer leven zou hen maar tot een' vloek verstreken. Waaröm my dan langer bedacht?

Geen uitstel meer; ò neen. Het best is, moedig my terstond van dit angstig leven te berooven.

Zy wil naar de geweerkamer gaan.

A G T S T E T O O N E E L.

De Heer van MILBACH, CHARLOTTA.

MILBACH, *Charlotta van achteren wederhoudende.*

Wat wilt gy beginnen?

CHARLOTTA, *met een verwilderd gelaat omziende.*

Wat raakt het u? wat vraagt gy?

Haaren Gemaal erkennende, vervolgt zy met eene gemaakte bezadigdeid.

Heden!

zyt gy het? Waar waart gy gestoven?

't Is goed dat ik u vind: daar is iemand, die zegt dat hy u noodzaakelyk spreken moet.

MILBACH.

Neen; daar is niemand; dat weet ik wél. Ik moet u omhelzen.

CHARLOTTA, *baaren Gemaal afweerende.*

't Is noodig dat gy u spoed,

Ontwyk my, ongelukkige!

MIL-

MILBACH.

Dat kan ik niet doen.

Schreijende.

Allerliefste

Vrouw, 'k moet nog wat vertoeven;
Gy maakt my den gelukkigsten aller mannen.

CHARLOTTA.

Weêrhoud,

weêrhoud die traanen, die my bedroeven.
Zy zyn bitter voor my, ja bitterer dan de dood, en zekerlyk ook voor u.

MILBACH, *nog weenende.*

ô Neen;

't Zyn vreugdetraanen.

CHARLOTTA.

Gy spot met my. Maar waartoe
u langer hier opgehouden? ga heen;
Men wil u spreken. Ik zal u hier wachten.

MILBACH.

Laat, bid ik, laat

door de wanhoop u niet beleezen!
Ik weet dat niemand naar my vraagt.

CHARLOTTA, *gemelyk.*

Maar ik weet het;..

ik... lastig mensch!

MILBACH.

Neen, neen: myn ziel! 't kan niet

weezen.

Met nadruk.

Gy zult niet sterven, maar gelukkig leeven.

CHARLOTTA.

Ik gelukkig!...

ik gelukkig!...

MILBACH.

Ja, gewis.

CHARLOTTA.

Houd toch eens op met dat schertsen, het welk my verveelt Gy dwaalt, rampzalige! gy hebt mis.
Gy zyt van alle hoop beroofd.

MILBACH.

Neen; zy is volkomener
vervuld, dan ik konde verwachten.

CHARLOTTA.

Ha! van Milbach! dat gaat te verre: 't is niet meer te
duldten. Gy! kunt gy u gelukkig achten?

Schielyk.

Bedrog van anderen en verkwisting van my bragten u in
beklaagchelyken stand:

Myn Juweelen zyn weg: ik wikkelde my in groote
schulden en weet van goeder hand

Dat men u in 't kort zal in gyzeling zetten: myn Vader
leeft niet meer: en, gelyk wy hooren,

Van 't zyne is niets geborgen: eindelyk, het proces, on-
ze laatste toevlugt, is ook verloren.

Nu, ongelukkige Man, nu kunt gy zelf nareekenen,
waarin uw geluk bestaat.

't Scheen iets, als gy de gyzling kost ontkomen; maar
wat is het dan, dat men u overlaat?

Weenende.

Twée onnoozele Kinderen, wier opvoeding uw bekom-
mering niet weinig zal verzwaaren.

Neem hen dan om uw brood te beedlen en met hen voor
de deur der onbarmhartigen te waaren.

MILBACH.

Een bede!...

CHARLOTTA.

Aan my een bede! gy ontteert u.

MILBACH.

Hoor my toch,
opdat ik uw droefheid verligt.

CHAR-

CHARLOTTA.

Wel nu?

MILBACH.

't Proces is gewonnen.

CHARLOTTA.

Arme Man! gy bedriegt
u; men gaf u een valsch bericht.

MILBACH.

Vergeef me, myn Lief, 't geen ik waagde om u weêr tot
u-zelve en op den rechten weg te doen keeren:

't Viel my hard en u zeer aandoenlyk, maar gewensch-
ter gevolgen had ik niet kunnen begeeren.

Ik moest op middlen bedacht zyn, om de armoede, die
ons door uw gedrag dreigde, te ontgaan.

Ik moest u tot het uitzicht der naaste nooddrufteigheid
brengen, of 't was met ons gedaan.

Ik dank den Hemel, dat ik gelukkig geslaagd heb, want
uw schrik doet my middagklaar bevatten,

Dat gy nadeezen de goederen des fortuins beter naar hun
waarde zult weten te schatten.

Zie daar; hier is de echte copy van 't vonnis, door 't
Gerecht, zo gelukkig voor ons, geveld....

Hier zyn uw Juweelen... hier zyn al de schuldbrieven,
waarónder gy uw' naam hebt gesteld.

Op dit oogenblik zyt gy niemand iets schuldig; maar wel
één vergelding zoud gy schenken kunnen

Aan iemand, die u vurig bemint, en dat door uw te-
dere wederliefde my te gunnen.

*Hy roept, terwyl Charlotta op 't hoogst verwon-
derd staat.*

Hanna!

108 DE VROUW NAAR DE WAERELD,
NEG ENDE TOONEEL.

De Heer van MILBACH, CHARLOTTA,
HANNA.

MHANNA, *ſchielyk uitkomende.*
ynheer!

MILBACH.

Blyf hier tot dat ik wederkom.

CHARLOTTA, *als tot zich-zelve komende, te-*
gen baaren Gemaal.

Hemel!

kan het weezen? Verlaat ge my?
Waar gaat gy heen? Wat zult ge....

MILBACH.

Nog iets doen, opdat
ik uw liefde des te meer waardig zy.

TIENDE TOONEEL.

CHARLOTTA, HANNA.

HY gaat dan, daar ik van vreugd voor zyn voeten
moest ſterven!

CHARLOTTA.

HANNA.

Wat zyn die mans vol liſten en laagen!
Nu ondervind gy 't zelf, Mevrouw. 't Is een recht
kwaadaartig geſlacht. Hoe kunnen zy iemand plaagen!

CHARLOTTA, *glimlagbende.*

Hanna! gy zyt een ſtouter.

Zy vat Hanna by de hand en kust haar.

Kom, myn lieve meid! om-
hels my. Ik bemerk, ik zie het klaar,
Myn waarde vriendin, dat gy medewerkte om my te
rukken uit het zorgelykſt gevaar.

Ach!

Ach! Hemel!... ach! Hanna!.. is het wel mogelyk?
zeg, ben ik inderdaad gelukkig te heeten?

HANNA.

Slaa daar geen twyfel aan, Mevrouw: doch gy schynt
door uw onverwacht geluk te hebben vergeeten,
Dat ik maar uw kamenier ben.

CHARLOTTA.

Gy zyt myn vriendin,
want gy zyt goedhartig en getrouw.
Maar, waar blyft die beste aller mannen?... Hanna!
waar blyft hy?

E L F D E T O O N E E L.

*De Heer van HOOGWOUD, de Heer van
MILBACH, CHARLOTTA, HANNA.*

MILBACH, vrolyk toetreedende, tegen den Heer
van Hoogwoud.

Zie daar: daar is myn lieve Vrouw.

CHARLOTTA, baaren Gemaal te ontmoet loo-
pende en hem ombelzende.

o Myn beminde!...

MILBACH.

Nu alle uwe ondankbre vrinden, myn

Lief! u verlieten, stond het te vreezen
Dat tot uw vervrolyking 't gezelschap van Hanna en
my niet voldoende genoeg zou weezen,
Want ligt vervielen wy in lastige herhaalingen; en daar-
om heb ik overleid
Dat ons een derde persoon nuttig was.

CHARLOTTA, hem weder ombelzende.

Weêr een blyk

van uw verstand en teêrhartigheid.

Uw wil zal my voortaan tot een wet zyn. Deeze Heer,
die uw vrind en niet gewoon is te vleijen,
Zal ook myn vrind zyn. Hy is myn vrind, in weêrwil-
zelf van 't leed, 't welk hy ons zou kunnen bereiën

Uit

110 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

Uit hoofde zyner schuldvorderingen op ons.

HOOGWOUD.

Wel gespro-

ken. Vleijen houd ik niet van,
En daarom wil ik nu in onderhandling treden over 't
geen ik van u vordren kan.

CHARLOTTA.

Myn Man zal u zekerlyk voldoen.

HOOGWOUD.

Neen; ik moet zo ter-
stond myn voldoening van u bekomen.
Gy zyt my vry wat schuldig, Mevrouw.

CHARLOTTA.

Ach! Mynheer!
het zou wel kunnen weezen. Gy doet my schroomen;
Gy hebt mischien nog een' eisch op my.

HOOGWOUD.

Zo is 't. 'k Heb
een' eisch op u, of op uw hart veelëer.

Op een' tederen toon.

Charlotte! Gy hebt my vergeeten. Ondankbre Dochter!
kent gy uwen Vader niet meer?

CHARLOTTA.

o Hemel!.. Ja... myn hart getuigt het my. Gy zyt het.

Zy ombelst baars Vaders kniën.

Myn

Vader! myn waarde Vader!...

HANNA *ter zyde, terwyl de Heer van Hoogwoud
zyn Dochter opbeft en kust.*

Kan 't weezen?

Zo is het dan de Heer van Hoogwoud, die ons van
middag zo deftig de metten heeft gelezen!

HOOGWOUD.

Hoor; Dochter. ik mislei geen' mensch.. Gy zyt thans myn
eenig kind, ja, dat zyt gy inderdaad.

Mathilde is 't niet meer...

CHAR-

CHARLOTTA.

Hoe dat, Vader?

HOOGWOUD.

Ze is een schyn-

heilige; en dat is 't allerërgste kwaad.

CHARLOTTA.

Ligt zal zy zich nog beetren.

HOOGWOUD.

Wat zou zy! Schynheiligen

spotten met de allerdierbaarste pligten.

Zy is nu opgesloten; zy wilde met een' Galant haasöp
speelen, doch ik liet haar ligten

En brengen op een plaats, daar zy voorëerst dient te blyven.

CHARLOTTA.

Maar 'k bid u, dat ge eerst overlegt...

HOOGWOUD.

'k Wil niet gebeden zyn: 'k wil niets hooren, kind! Wat
ik gezegd heb, dat houd ik voor gezegd.

CHARLOTTA.

Och, Vader!... ach! myn lieve Milbach! staa my by
met uw smeekingen om Vader te overreeden!

Zy wil baar' Gemaal te voet vallen.

MILBACH, *baar wederhoudende.*

Bekoorelykste aller vrouwen! Gy verrukt my, gy be-
schaamt my door uw zuivre tederheden.

HOOGWOUD.

Wat woud gy doen, Charlotte? Charlotte! u heb ik
lief, ja meer dan my-zelv' bemin ik u.

Dat kunt gy nagaan; want men heeft my in geen tien
jaaren zien weenen, en gy ziet het nu.

Hy droogt zyne oogen af.

Hoor; neem het my niet kwalyk. Ik wind 'er geen
doekjes om. Gy moet uw dwaaze driften verwinnen:

Gy moet uw' Gemaal niet te voet vallen. Dat doet niets
ter zaak. Gy moet hem met eerbied beminnen.

Gy moet u in alles naar zynen raad gedraagen, al baar-
de het u eenige smart.

Dat is all' wat u betaamt.

CHAR-

112 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

CHARLOTTA.

Myn lieve Vader! dat wil, dat
zal ik doen met al myn hart.

HOOGWOUD.

Zult ge my dan ook liefhebben?

CHARLOTTA, *schreiende.*

Ach! Twyfelt gy
daaraan? ach! is myn snoodheid zo hoog gerezen?

HOOGWOUD.

Nu, nu: 'k twyfel 'er niet aan. Zult gy voortaan dan
ook geregelder in uw huishouden weezen?

CHARLOTTA.

Dat beloof ik u.

HOOGWOUD.

Dan breng ik u ook geen' Vader t'huis,
die arm is of gierig van aart.

Ik heb in myn tienjaarg afzyn veel gelds, en op een
rechtvaardige wyze, vergaêrd.

Ik zal u en uw' Gemaal de helft schenken.

Charlotta wil hem in de reden vallen.

Geen compli-
menten; Charlotje! ik wil ze niet hooren.

CHARLOTTA.

Och! Vader! hoe kan ik zwygen?

HOOGWOUD, *zyn band op baaren mond leggende.*

Niets, zeg ik, niets.

Gehoorzaamheid alléén kan my meer bekooren
Dan al de schoonste dankbetuigingen te samen. Een der-
de deel van 't geen ik bezit

Zal ik in myn Testament aan twee van myn goede vrienden
maaken. Zie, dat is myn wit.

Myn Zoon, het zyn twee van uw Gasten. Wees zo goed
en haal hen hier.

MILBACH, *beengaande.*

Zeer gaarne.

HANNA, *ter zyde.*

Wie heeft zyn leven?...

TWAALF.

TWAALFDE TOONEEL.

De Heer van Hoogwoud, CHARLOTTA, HANNA.

Wat beveelt gy, Vader? die eerelooze zyn allen vertrokken.

HOOGWOUD.

Maar die twee zyn gebleven.

CHARLOTTA.

Dat is lastig genoeg: ik verlang hen niet weêr te zien, Vader; ik betuig u oprecht

Dat 'er onder al die Kennissen, aan wier gezelschap ik eenigen tyd was gehecht,

Niet een eenige is, die door inborst of omgang verdient, dat men ooit zou neemen in bedenken,

Om hem den geringsten dienst te doen, ik zwyg nog van hem een deel uwer goederen te schenken.

HOOGWOUD.

Dat weet ik beter, Dochter; ik ben niet gewoon myn geld weg te gooijen, en als gy ziet...

CHARLOTTA.

Maar...

HOOGWOUD.

Geen maar!...

De Heer van Milbach, aan ieder band een Kind hebbende, vertoont zich achter op het Tooneel.

Zie eens achter u om, Charlotte... zyn die gasten u welkom of niet?

DE RTIENDE TOONEEL.

De Heer van Hoogwoud, de Heer van Milbach, CHARLOTTA, HANNA, twee Kinderen.

Myn Kindren!... ô Hemel! ondersteun my!... myn Kindren!... 't hart word my door schaamte van één gereten...

Terwyl de Heer van Milbach toetreed.

Komt hier toch, Kindren!... komt hier; myn beenen beeven...

114 DE VROUW NAAR DE WAERELD,

De beide Kinderen omhelzende.

Hoe was het mooglyk dat ik u kon vergeeten?
Lieve Kindren!..

Het OUDSTE KIND.

Zyt gy onze Mama, Mevrouw?

CHARLOTTA.

Och!

myn Kind! die vraag doorboort my het hart.

Moest gy my in uw eenvoudigheid vraagen of ik uw moeder ben? Hemel!.. welk een smart!

Welk een harde tuchtiging!.. doch ik heb die verdiend.

Ach! myn Kind. Gewis: 't kon niet anders weezen,
Of gy moest my verloogchenen, want ik deed het u...
maar zult ge my wel lief hebben nadeezen?

Het OUDSTE KIND.

Och ja; zuiver: met al myn hart. Onze lieve Papa heeft altyd, als hy ons bezocht,
Ons bevolen u lief te hebben, en zulks ons geduurig in de gedachten gebrogt.

Hy zeide: Gy hebt nog een Mama: die moet gy ook recht lief hebben; daar moet niet aan ontbreken.

Heden! Mama! wat vertelde Papa ons niet al moois, als hy van u met ons wilde spreken:

Doch dan begon hy te huilen, en dan moest ik telkens meê huilen; en, ging hy weêr heen,

Dan zei hy: weent niet, Kindertjes! weent niet! 't zal alles nog wel ten beste komen, zo 'k meen.

Maar hy kwam echter nooit by ons, of de traanen, als hy ons kuste, biggelden langs zyn wangen.

CHARLOTTA, *schreiende en als overkropt van verrukking.*

Engelachtige Man!..

Zy slaat op haar borst.

Hier... hier...! Waar vind ik woorden om myn dankbetuiging meê aan te vangen?

Zy wil knielen, doch word door den Heer van Milbach opgehouden.

Laat

Laat my ... och! laat my ... komt, Kindren! valt uwen
Weldoener te voet; Kindren! omhelst zyn kniën!

MILBACH, *de beiden Kinderen, die voor hem geknield lagen, opbeffende en omarmende.*

Staat op: gy zyt ook myn Kinders. Gy zult altyd in my
een' liefhebbenden Vader zien.

En gy, teergevoeligste aller Vrouwen! laat af, bid ik,
laat af my wegens eenige pligten,

En wel wegens eenige kleine pligten, die 't my betaam-
lyk schein tot myn rust te verrichten,

Door uw lofspraak en erkentenis te beschaamen. Myn
heil was nooit van 't uwe verdeeld;

Dus ben ik in al die voorvallen zo belangloos niet ge-
weest als ge u mischien verbeeld.

Het JONGSTE KIND, *naar Charlotta weerkeerende, die het oudste Kind aan de hand heeft.*

Mamaatje! gy vergeet my. Gy zult my immers ook
lief hebben?

CHARLOTTA, *eerst het jongste en dan 't oudste Kind kussende, en beide voorts vasthoudende.*

Ja; even lief alle beiden.

HANNA, *den Heer van Milbach naderende.*

Mynheer, uw wensch is vervuld; vergun my dan van
de bediening van uw Vertrouwde af te scheiden,

My van myn' pligt jegens u ontslagen te achten en weer
in Mevrouw's dienst over te gaan.

CHARLOTTA.

Geenszins, Hanna; dat niet. Gy waart myn Gemaals
Vertrouwde. Ik verkies u uit myn' dienst te ontslaan.

HANNA, *verlegen.*

Waarom, Mevrouw?

CHARLOTTA.

Zoek my terstond een andre Ka-
menier, op wier goed gerucht men kan vertrouwen.
Van nu af aan verklaar ik u niet meer in myn' dienst,
maar tot myn gezelschap te willen houden.

117 1715
116 DE VROUW NAAR DE WAERELD.

HOOGWOUD.

Wel bedacht, Dochter; zy is een braave meid, Zy luistert naar 't geen met de waarheid niet strydt.

Tegen Hanna.

Maar kind! wees voortaan wat minder nieuwsgierig... nochtans, ik moet zeggen: alles heeft zyn' tyd.

Tegen den Heer van Milbach en Charlotta.

Komt, Zoon en Dochter! 't is laat geworden. 'k Zou meenen dat de klok van tien al is geslagen.

HANNA, *ter zyde.*

De man heeft gelyk in zyn vermaaning.

MILBACH.

Mynheer! wy zullen binnen gaan zo 't u kan behaagen.

HOOGWOUD.

Ja, het behaagt my wel, want ik heb honger. Zo laat te gaan eeten ben ik niet gewend.

Hoor nog eens, myn Zoon.

Hy geleid den Heer van Milbach by de hand voorwaarts, hem met nadruk, als in vertrouwen, zeggende:

'k Prys niemand die 't niet verdiend, of dien myn hart niet voor pryslyk erkent:

Gy zyt een rechtschapen man. Gy kent de kunst om door bezadigdheid verstand en tederheden

Een verdoolde Vrouw op 't rechte spoor te brengen en tot betrachtig van haar' pligt te overreeden.

Ik zweer niet ligt: maar, op myn eer! 't was te wenschen dat alle mannen, die in hunnen echt

Gewenscht hebben gelukkig te zyn, zich op het leeren van die kunst hadden toegelegd:

Nog eens; ik zweer niet ligt; maar, zo waarachtig als ik leee en in vrede hoop myn dagen te enden,

't Is zeker dat gy tot hervorming van uw Vrouw geen beter middelen had aan kunnen wenden.

E I N D E.